Politechnika Wrocławska

Struktury danych i złożoność obliczeniowa
Wykład 4

Prof. dr hab. inż. Jan Magott

Racjonalny” model komputera

„Racjonalny” model komputera to taki, dla którego istnieje wielomian ograniczający od góry zakres pracy wykonywanej w jednostce czasu.

Model mogący wykonywać dowolnie dużą liczbę operacji równolegle nie jest „racjonalnym”.

Modele algorytmów

Program w języku wysokiego poziomu

Kierunek wzrostu poziomu abstrakcji

Program w języku asemblera

Zbliżony poziom abstrakcji

Program dla maszyny RAM

Program dla wielotaśmowej maszyny Turinga

Program dla jednotaśmowej maszyny Turinga

Model *RAM* (ang. random access machine)

- Jeden procesor,
- Operacje elementarne (zapisania, dodawania, odejmowania, porównania dwu liczb, itp.) wymagają jednego kroku czasowego,
- Taśma wejściowa z głowicą odczytującą,
- Taśma wyjściowa z głowicą zapisującą,
- Pamięć danych jest zbiorem rejestrów z wyróżnionym rejestrem – akumulatorem, w którym wykonywane są obliczenia,
- Dostęp do pamięci wymaga jednego kroku,
- Możliwość adresowania pośredniego,
- Program, który nie jest przechowywany w pamięci jest sekwencją rozkazów (nie podlega automodyfikacji),
- Licznik rozkazów.

Model *RAM* c.d.

- Każda komórka taśm: wejściowej i wyjściowej oraz każdy rejestr może zawierać dowolną liczbę całkowitą.
- Po odczycie z komórki taśmy wejściowej (zapisie w komórce taśmy wyjściowej), głowica taśmy jest przesuwana o jedną pozycję w prawo. Treści wpisanej na taśmie wyjściowej nie można zmienić.
- Rozkazy (zbiór rozkazów nie jest precyzyjnie zdefiniowany, ale nie może zawierać instrukcji niespotykanych w rzeczywistych komputerach):
  - Arytmetyczne (+, -, x, /),
  - Wejścia-wyjścia,
  - Rozgałęzienia przepływu sterowania.

Start: Maszyna znajduje się w stanie początkowym q_0, natomiast głowice odczytują symbole z trzech taśm z komórek o numerze 1.

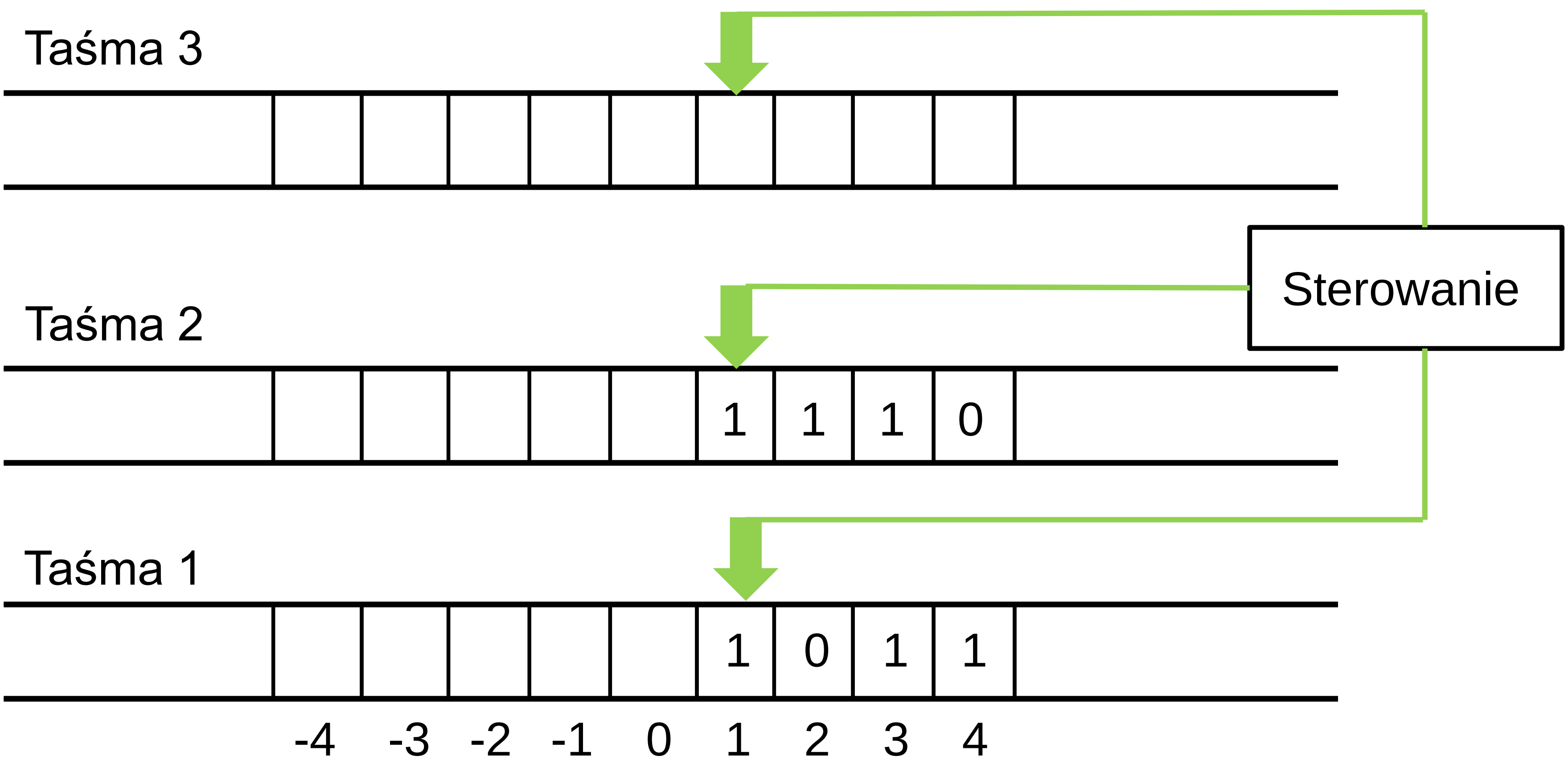

Program dla k- taśmowej DMT składa się ze:

Skończonego zbioru symboli $\sum$ zawierającego separator (symbol pusty) $\sqcup$ zapisywanych/odczytywanych na/z k taśm,

Skończonego zbioru stanów $Q = \{q_0, \dots, q_m\}$ zawierającego stan początkowy q_0, dwa wyróżnione stany końcowe q_Y (odpowiedź „tak") i q_N (odpowiedź „nie"),

Funkcji przejść $\delta\colon (Q\backslash\{q_Y, q_N\})\times \Sigma^k \rightarrow Q \times \Sigma^k \times \{-1{,}0, +1\}^k$.

Deterministyczna jednotaśmowa maszyna Turinga (DMT)

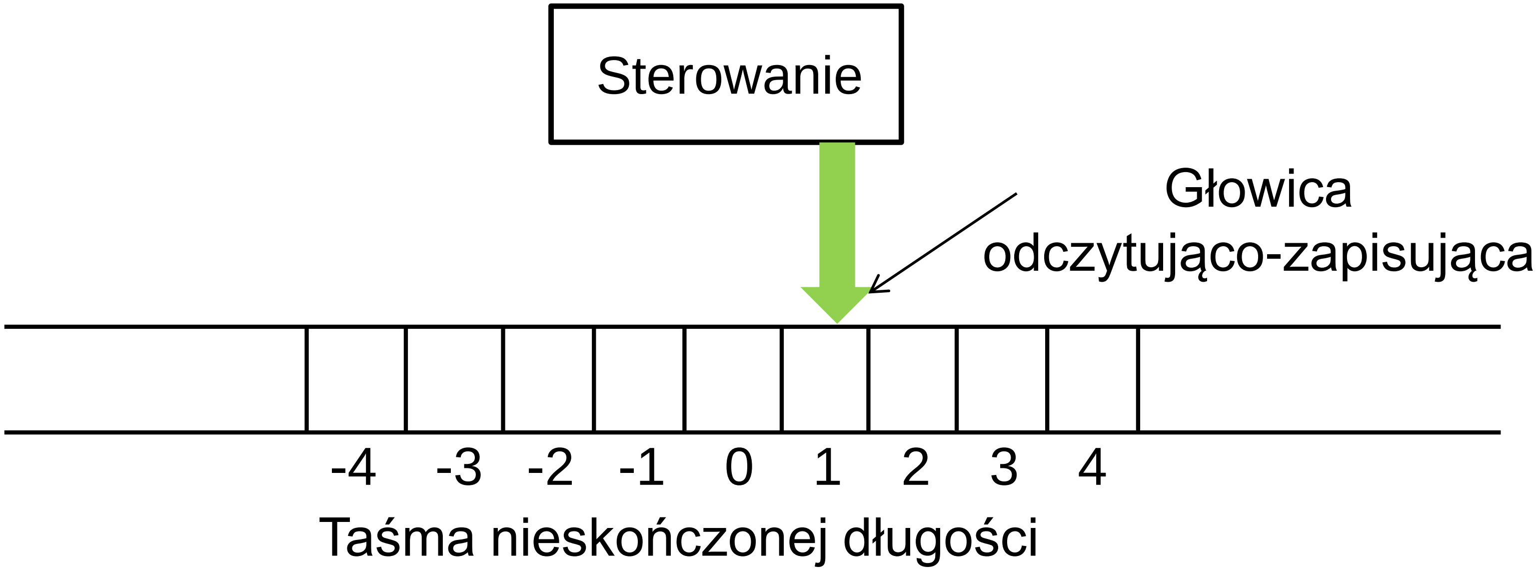

Program dla DMT składa się z:

Skończonego zbioru symboli taśmy $\sum$ zawierającego separator (symbol pusty) $\sqcup$,

Skończonego zbioru stanów $Q = \{q_0, \dots, q_m\}$ zawierającego stan początkowy q_0, dwa wyróżnione stany końcowe q_Y (odpowiedź „tak”) i q_N (odpowiedź „nie”),

Funkcji przejść $\delta: (Q \backslash \{q_Y, q_N\}) \times \sum \quad \rightarrow Q \times \sum \times \{-1{,}0,+1\}$.

Dane programu na DMT

Pierwsze słowo wejściowe x (skończony ciąg symboli) ze zbioru $\sum \setminus \{\sqcup\}$ jest zapisane po jednym symbolu w kolejnych komórkach taśmy o numerach od 1 do $|x|$. Kolejne słowa oddzielone są separatorami.

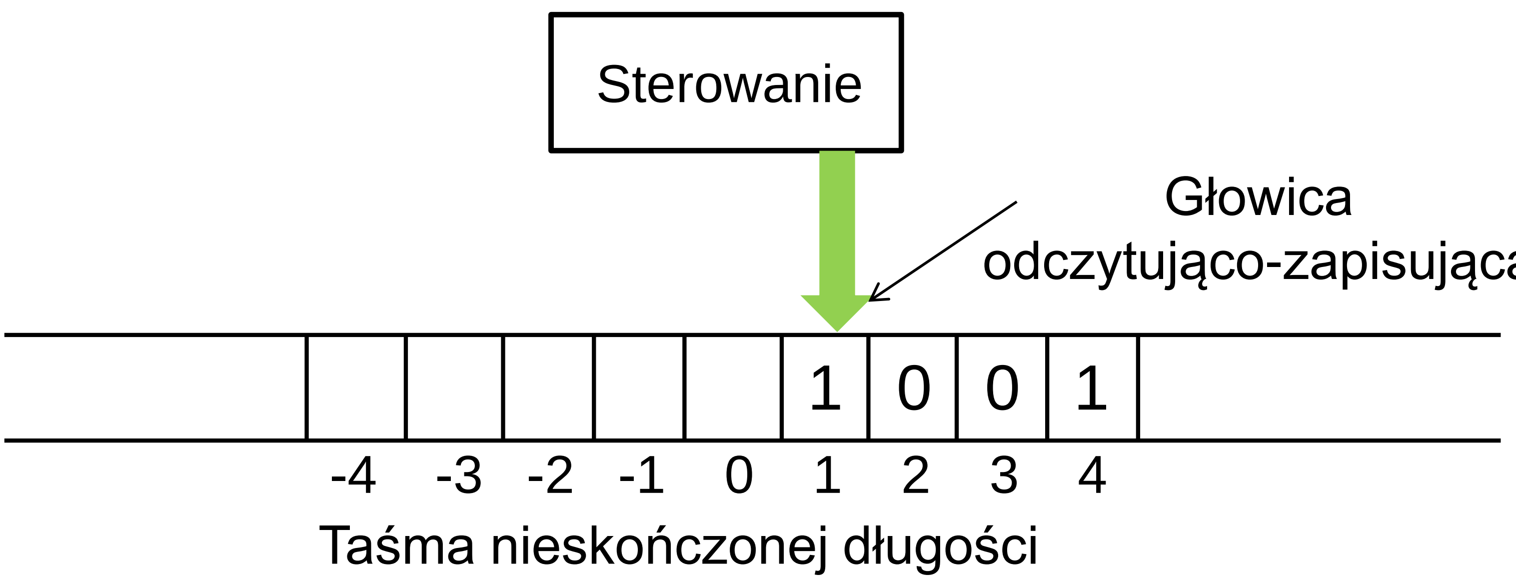

Wykonanie programu DMT

1. Maszyna znajduje się w stanie początkowym q_0, natomiast głowica odczytuje symbol s z komórki o numerze 1.
2. Jeśli DMT znajduje się w stanie $q \epsilon Q \backslash \{q_Y, q_N\}$, a w komórce, nad którą jest głowica jest symbol $s \epsilon \sum$, to maszyna wykonuje czynności określone funkcją przejścia $\delta(q, s) = (q', s', \Delta)$:
    1. Głowica w miejsce symbolu s wpisuje s',
    2. Głowica przesuwa się o jedną komórkę: w lewo jeśli $\Delta = -1$, w prawo jeśli $\Delta = +1$, lub nie zmienia pozycji jeśli $\Delta = 0$,
    3. Stan DTM się na q'.
3. Wykonywanie trwa do czasu gdy DTM znajdzie się w stanie końcowym.

DTM rozwiązuje problem decyzyjny π przy kodowaniu $\boldsymbol{e}$, jeśli zatrzymuje się dla wszystkich słów wejściowych (reprezentujących konkretne problemy) i kończy obliczenia w stanie q_Y dla wszystkich słów wejściowych $x(I)$ instancji I takich, że $I \epsilon Y_\pi$ i tylko dla nich.

Y_π - zbiór wszystkich instancji problemu decyzyjnego $\boldsymbol{\pi}$, dla których odpowiedzią jest „tak”.

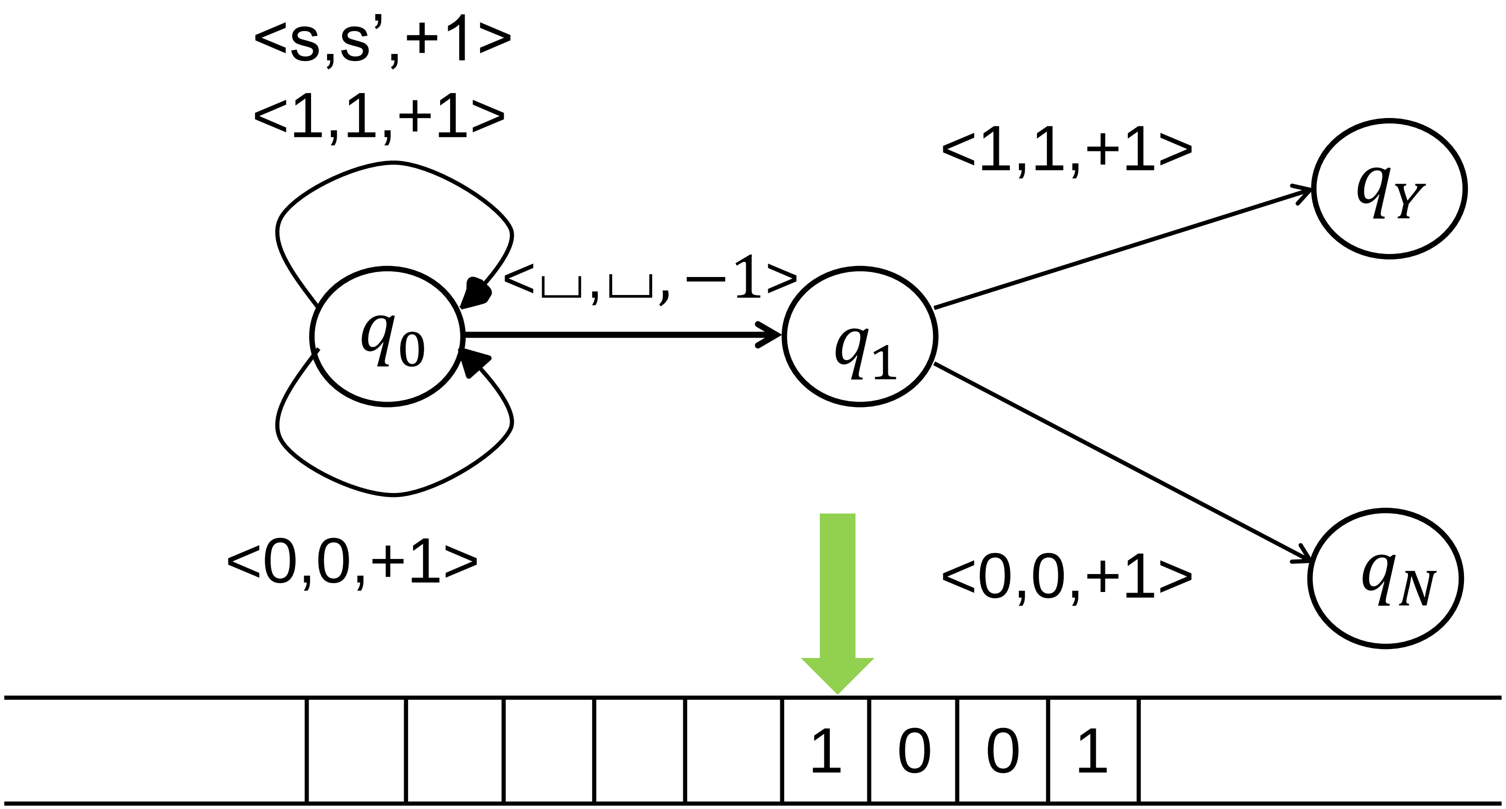
<s,s',+1>
<1,1,+1>
<␣,␣, −1>
q_0
q_1
<1,1,+1>
q_Y
<0,0,+1>
<0,0,+1>
q_N
1
0
0
1

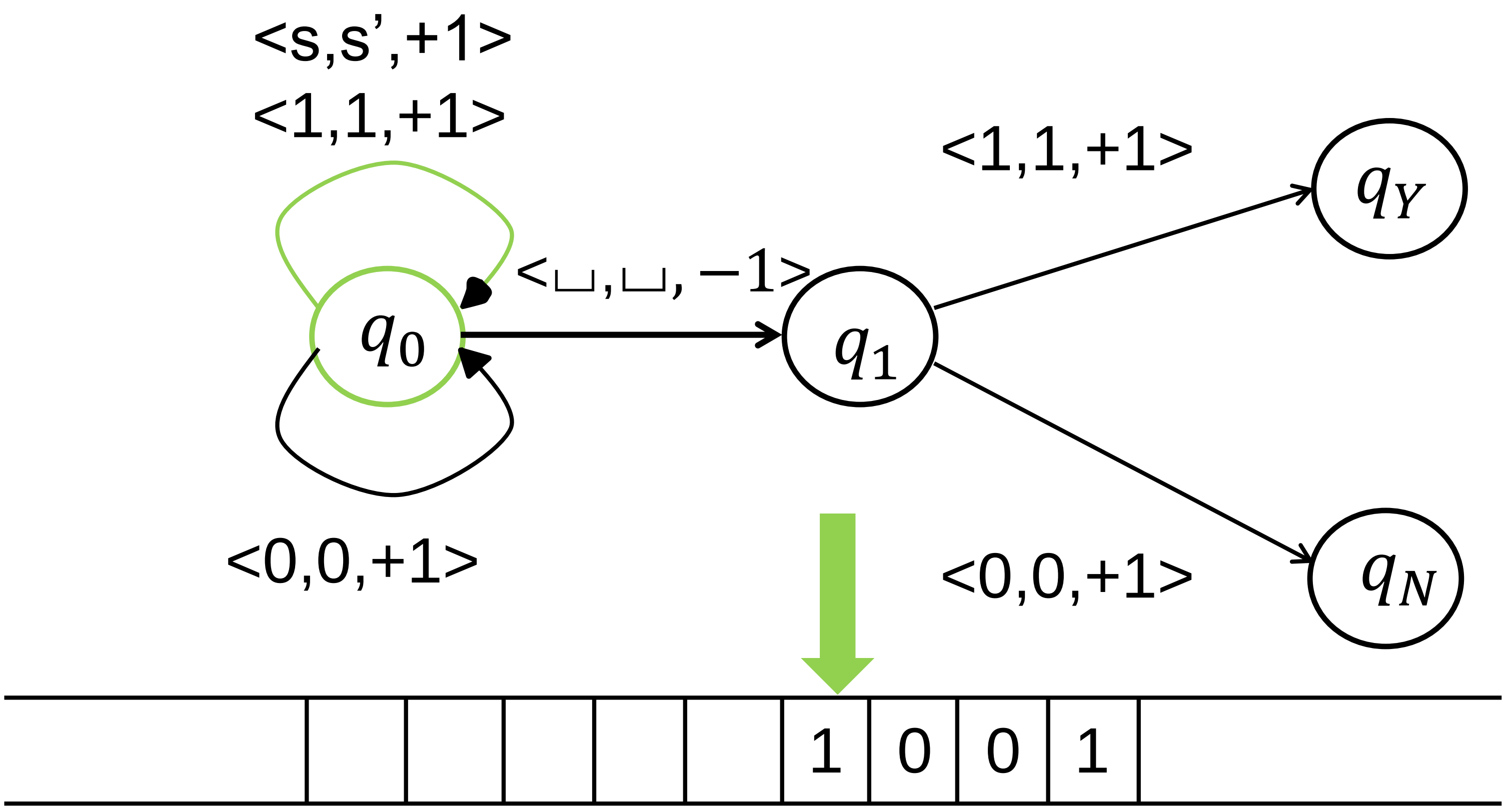
<s,s’,+1>
<1,1,+1>
<0,0,+1>
q_0
<⊔,⊔, −1>
q_1
<1,1,+1>
q_Y
<0,0,+1>
q_N
1
0
0
1

Politechnika Wrocławska

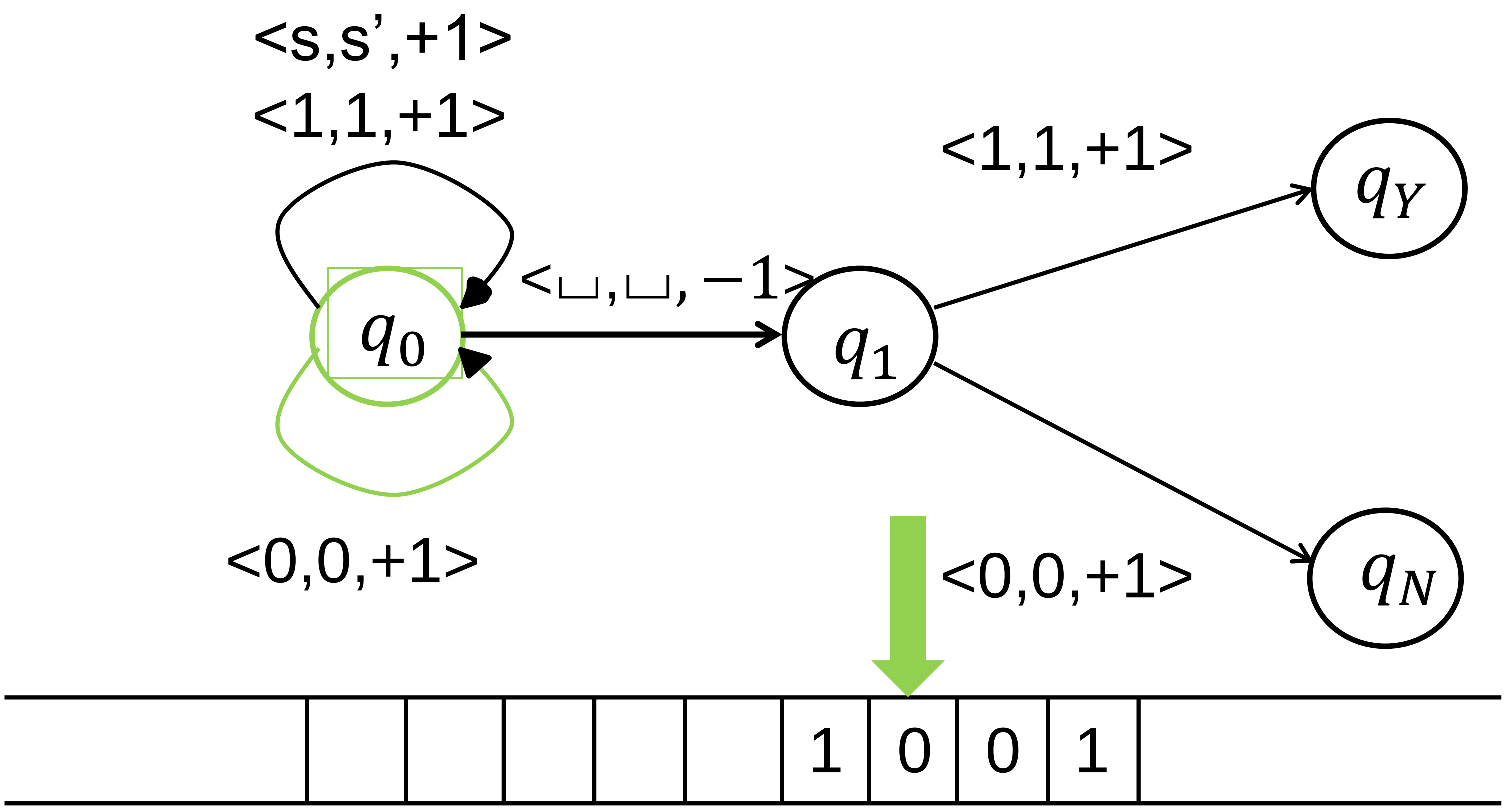

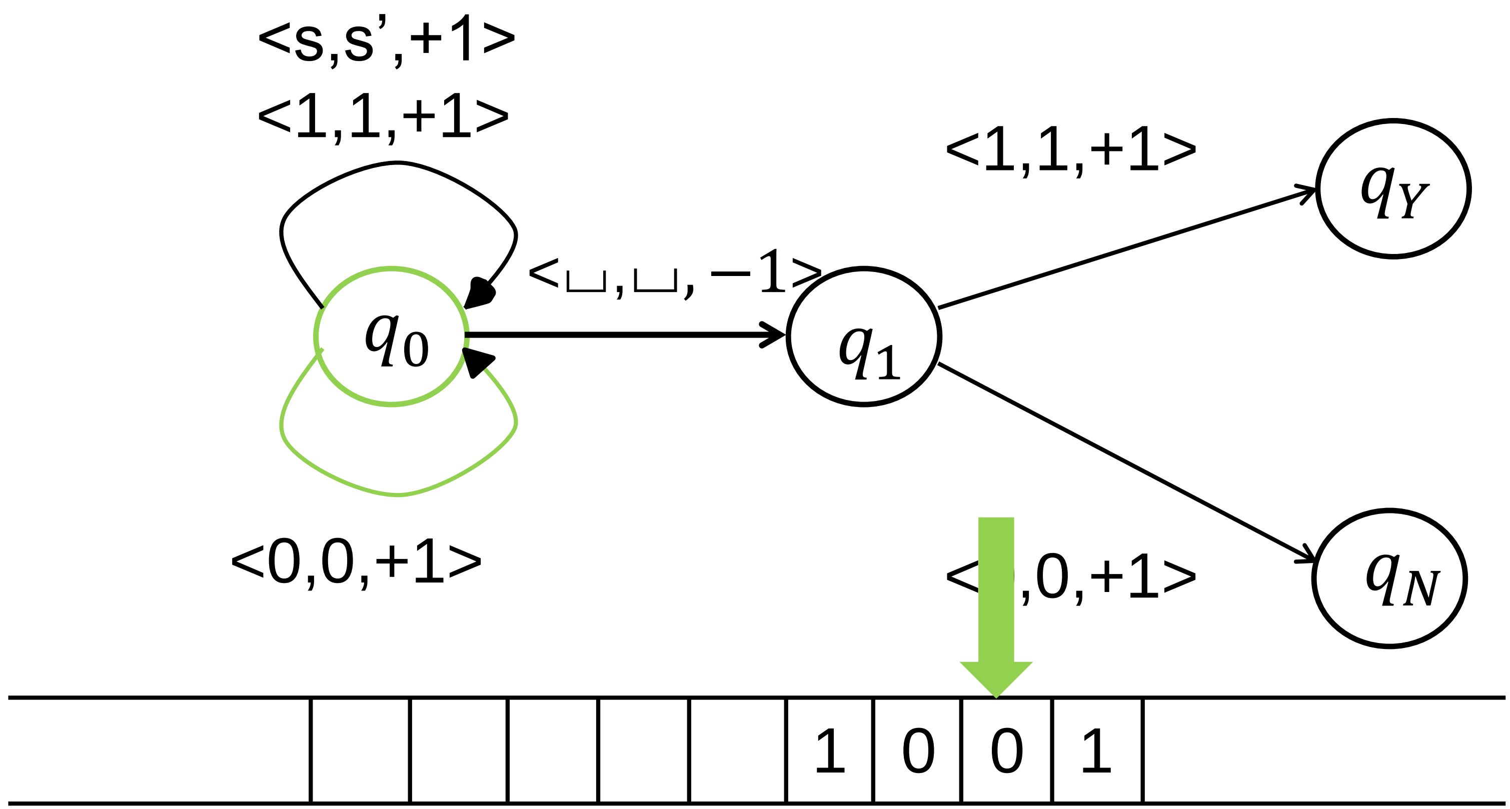
<s,s’,+1>
<1,1,+1>
<0,0,+1>
<␣,␣, −1>
q_0
q_1
<1,1,+1>
q_Y
,0,+1>
q_N
1 0 0 1

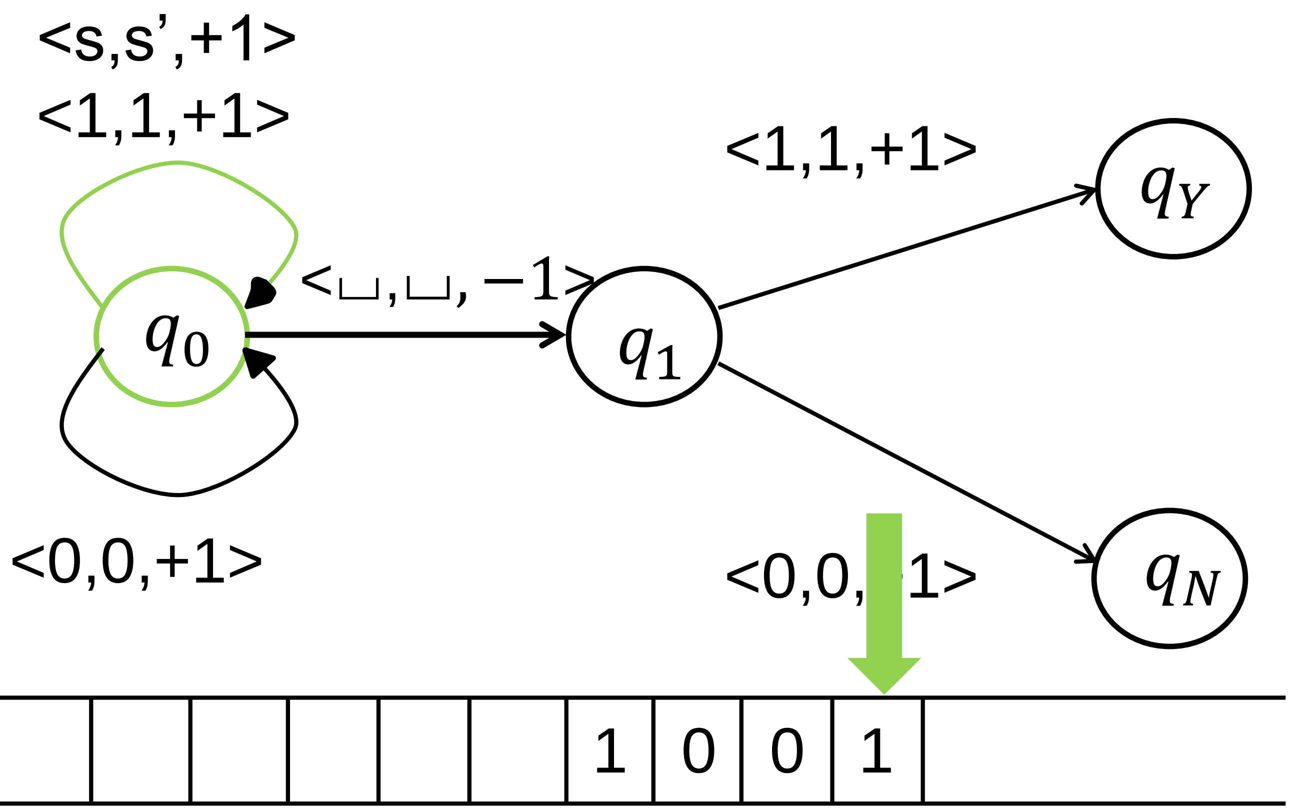
<s,s',+1>
<1,1,+1>
<⊔,⊔, −1>
q_0
q_1
q_Y
q_N
<1,1,+1>
<0,0,+1>
<0,0, 1>
1 0 0 1

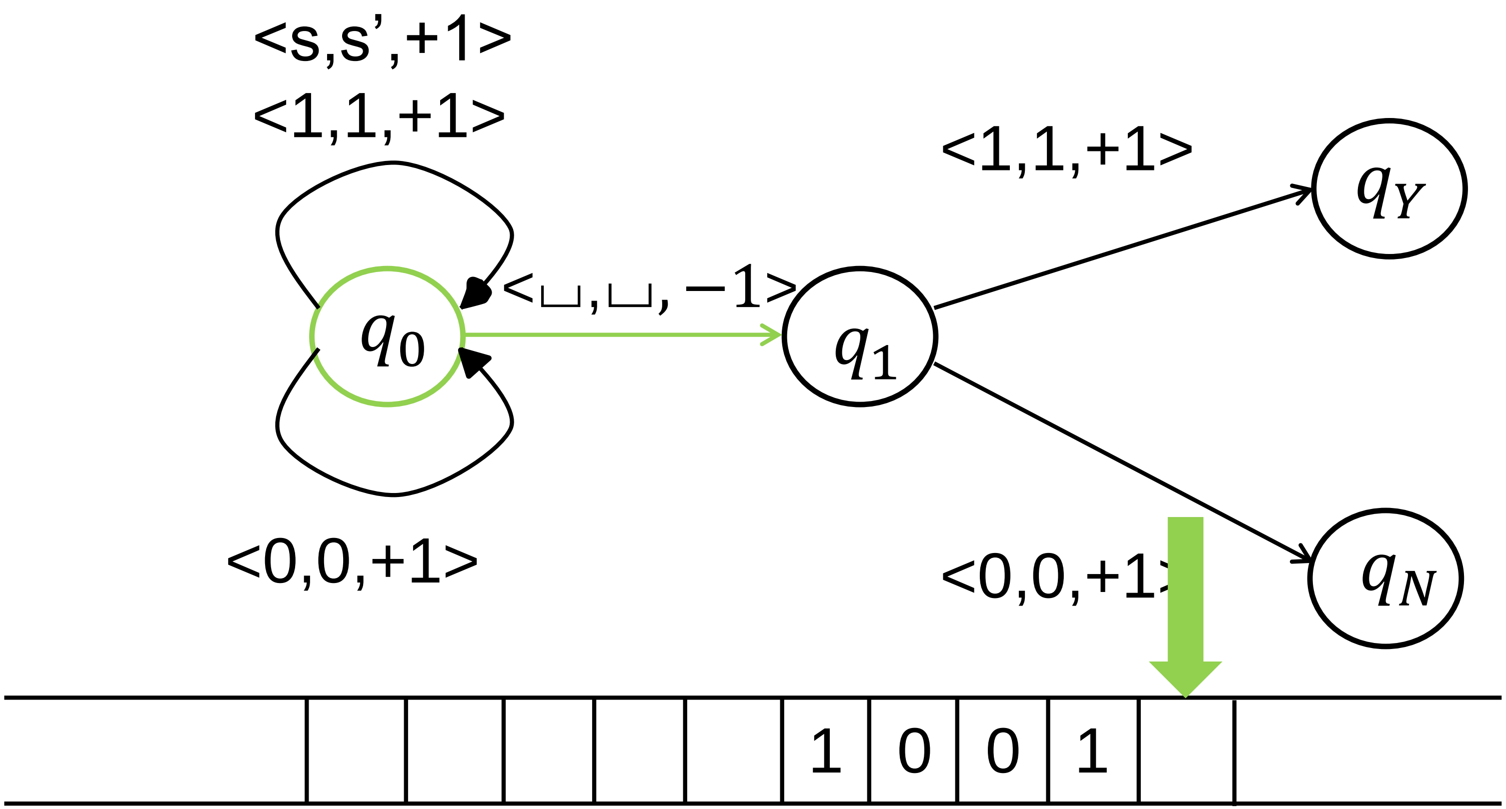

<s,s’,+1>
<1,1,+1>
<⊔,⊔, −1>
q_0
q_1
<1,1,+1>
q_Y
<0,0,+1>
<0,0,+1>
q_N
1 0 0 1

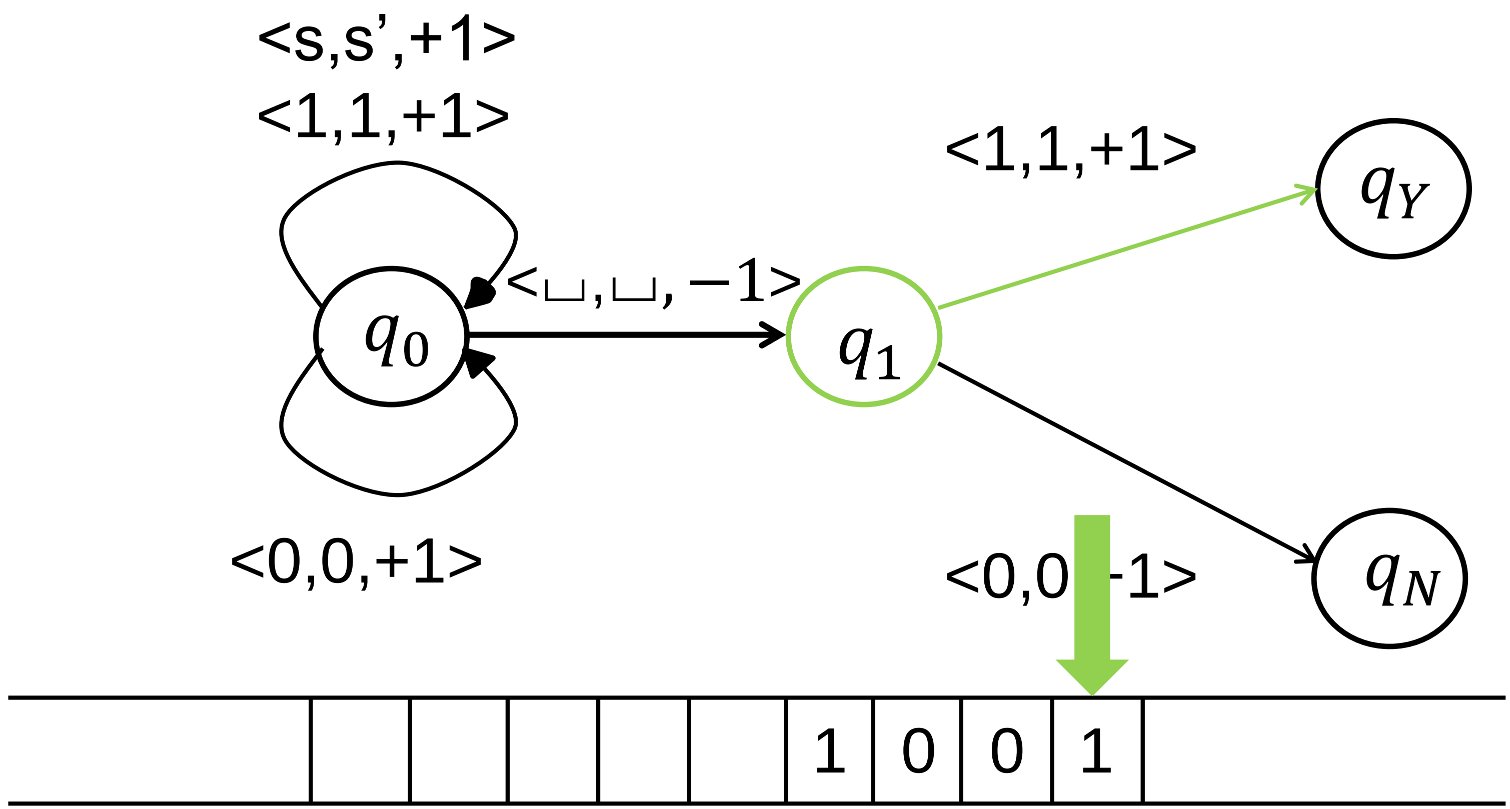
<s,s',+1>
<1,1,+1>
<␣,␣, −1>
q_0
q_1
<1,1,+1>
q_Y
q_N
<0,0,+1>
<0,0,-1>
1 0 0 1

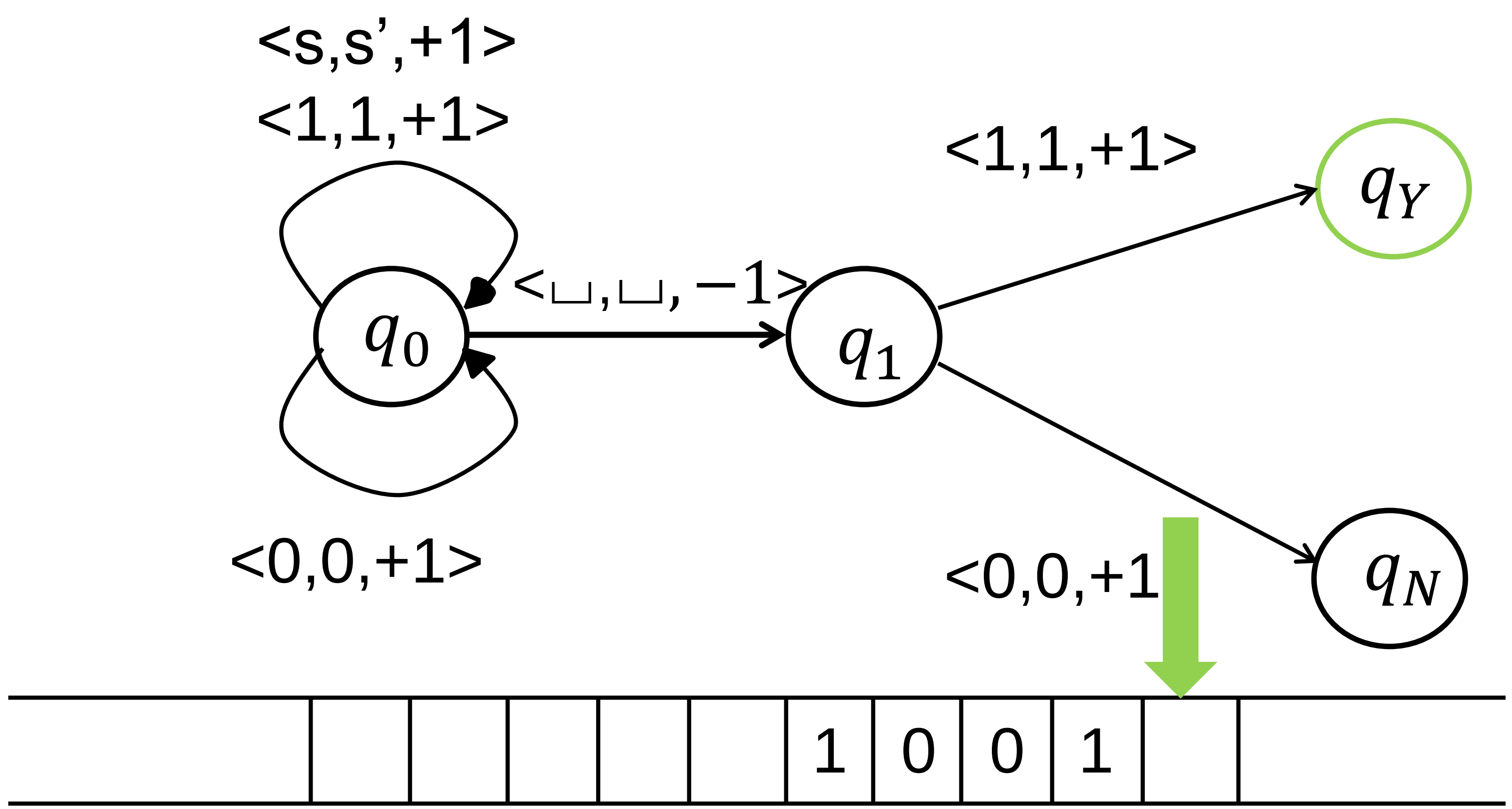

<s,s',+1>
<1,1,+1>
<0,0,+1>
<⊔,⊔, −1>
<1,1,+1>
<0,0,+1
q_0
q_1
q_Y
q_N
1 0 0 1

Ruch w prawo bez zmiany zawartości komórki

Wykrycie końca słowa

Rozróżnienie ostatniej litery: 0 czy 1

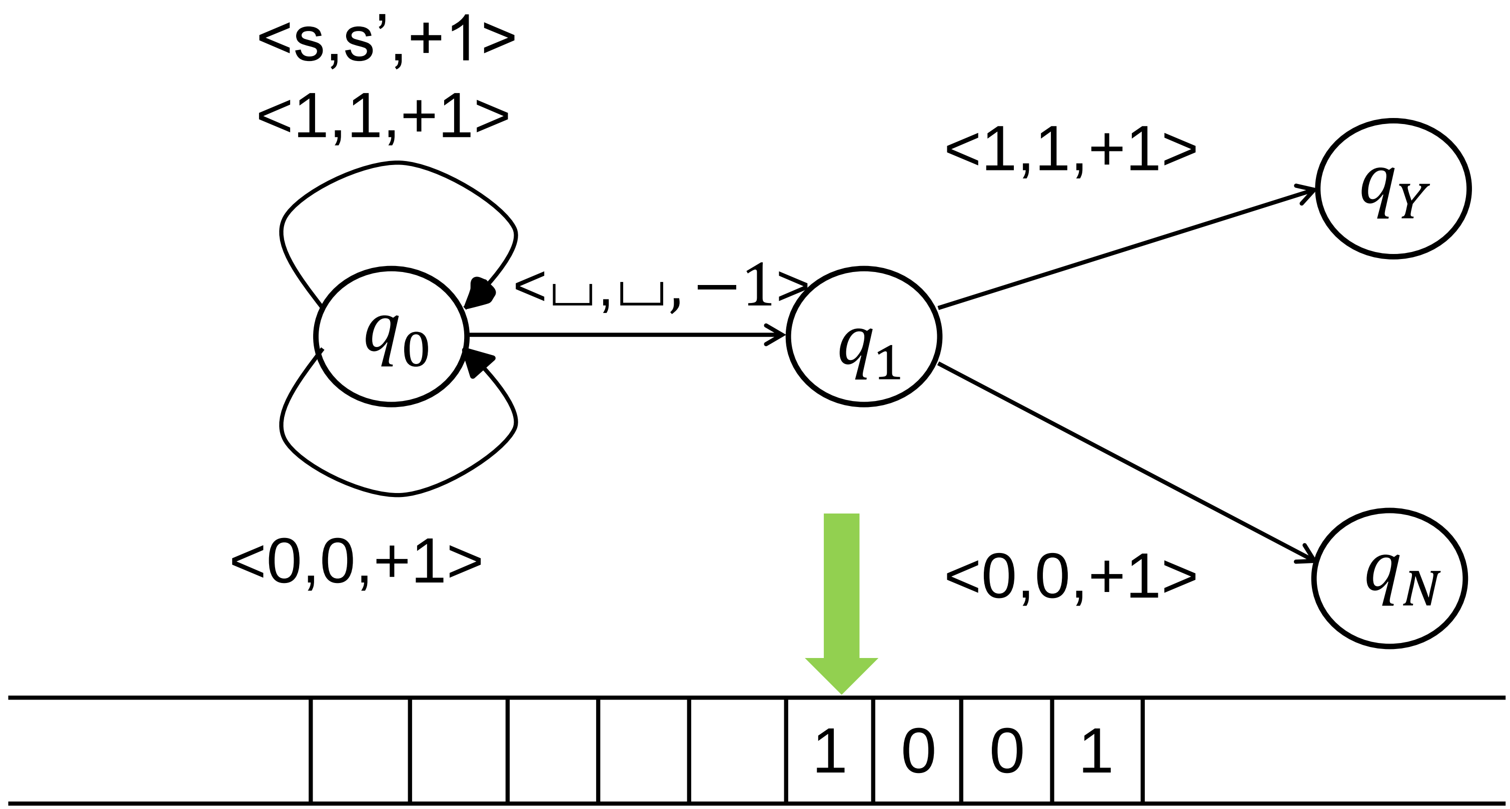

DMT rozpoznająca liczby nieparzyste

Jakiej długości?

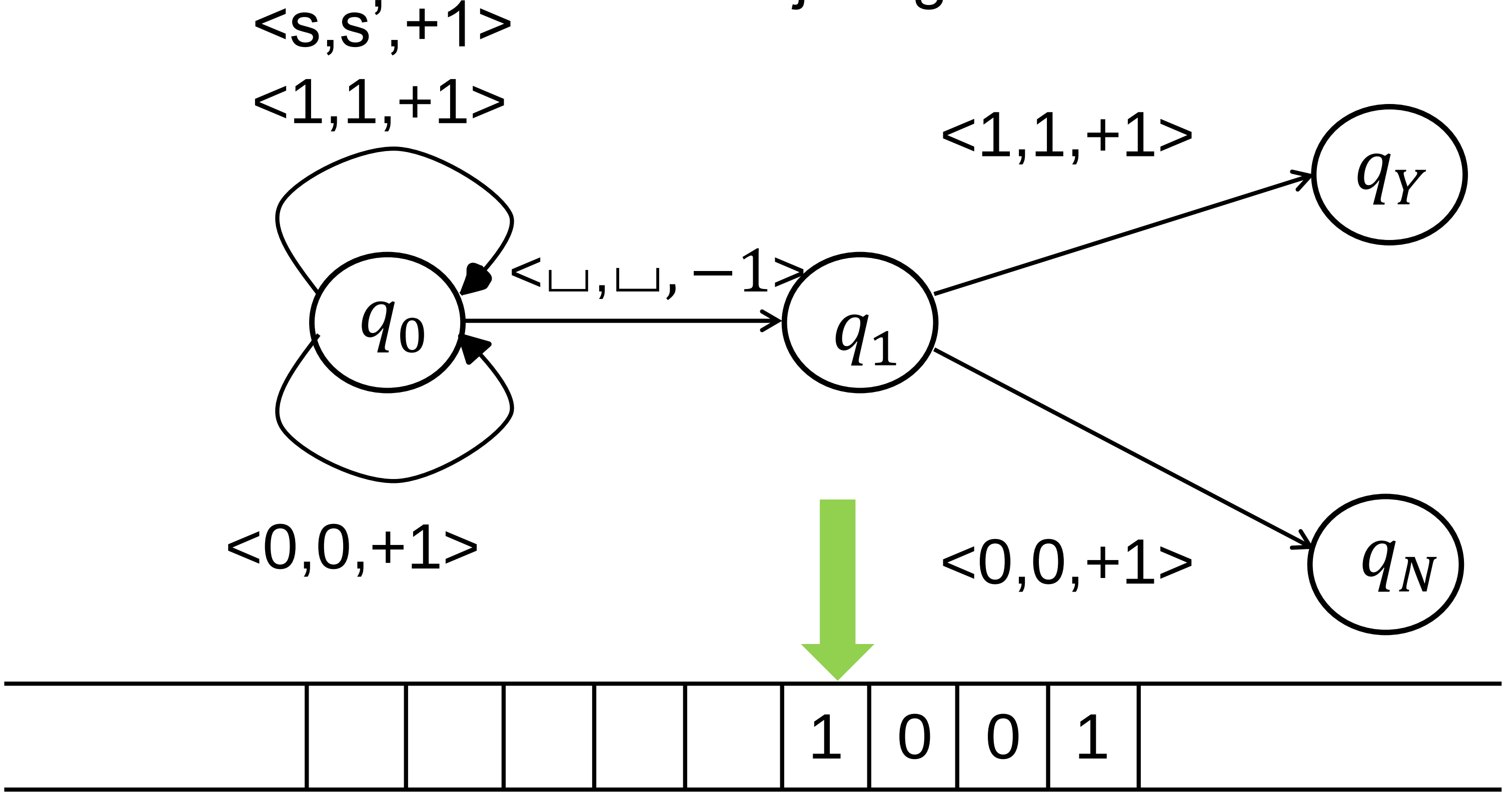

Deterministyczna trójtaśmowa DMT

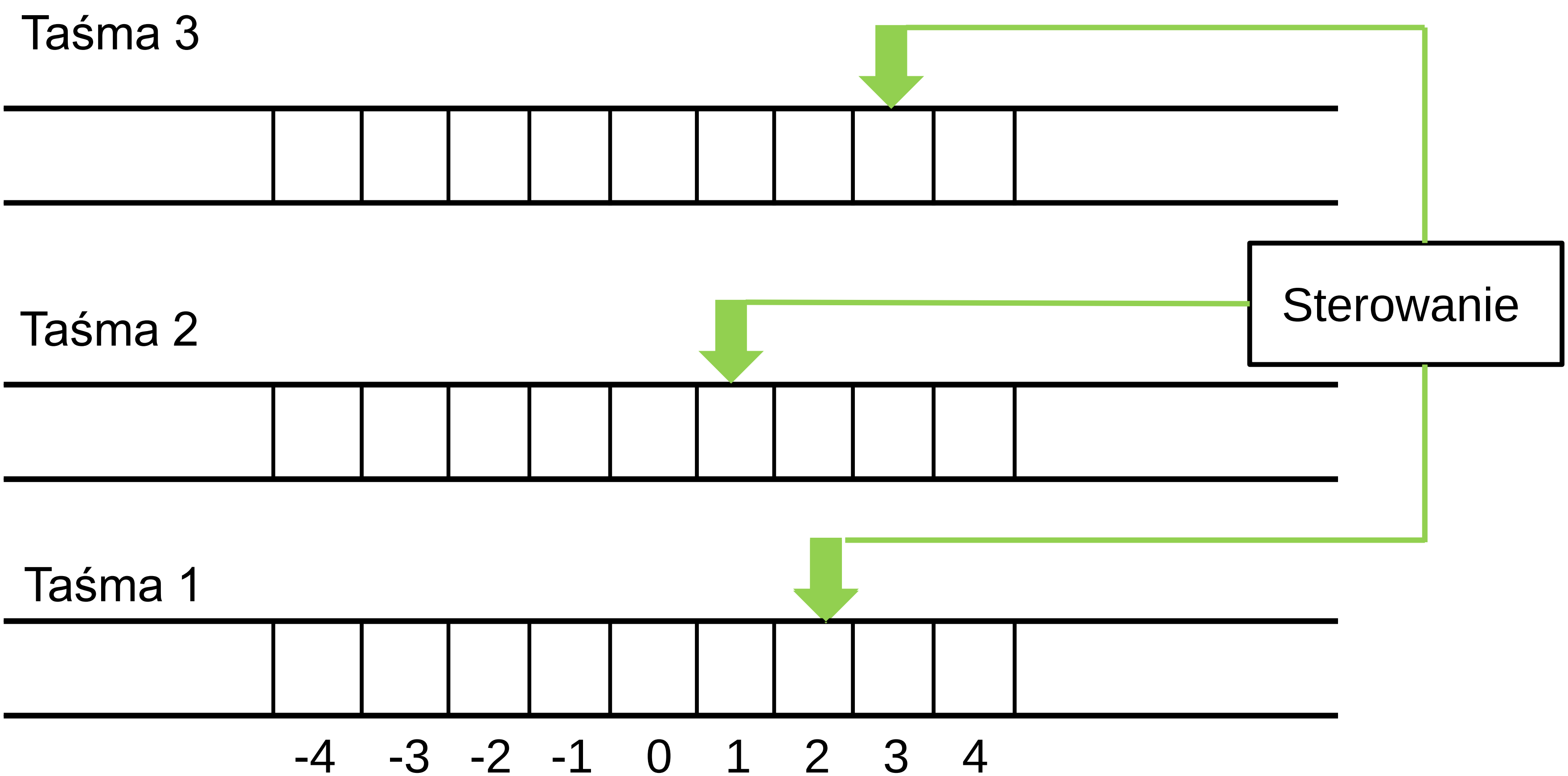

Cel:

Dodawanie dwu liczb dwójkowych tej samej długości, znajdujących się na Taśmach 1 i 2, których najstarsze pozycje znajdują się w komórkach o numerze 1.

Wynik tworzony jest na Taśmie 3. Cyfra najmłodszej pozycji powinna być umieszczona tak jak cyfry najmłodszych pozycji danych wejściowych. Głowica tej taśmy powinna wskazywać najstarszą cyfrę wyniku.

Plan:

Wymagania:

Zewnętrzne objawy zachowania trójtaśmowej DMT.

Specyfikacja:

Diagram przejść maszyny.

Start: Maszyna znajduje się w stanie początkowym q_0, natomiast głowice odczytują symbole z trzech taśm z komórek o numerze 1.

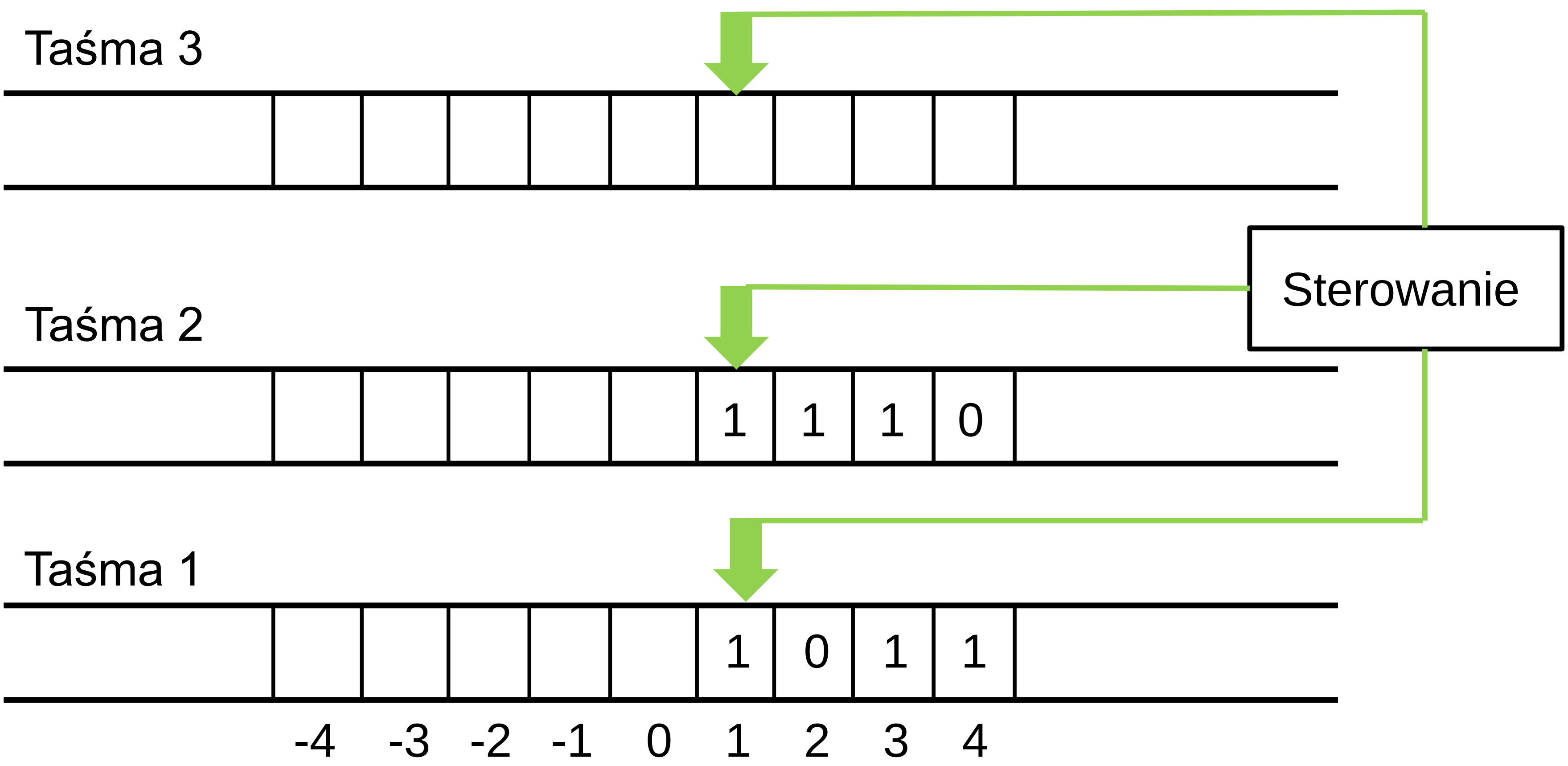

Głowice trzech taśm przesuwają się w prawo do osiągnięcia komórek ze znakami pustymi znajdujących się na prawo od liczb.

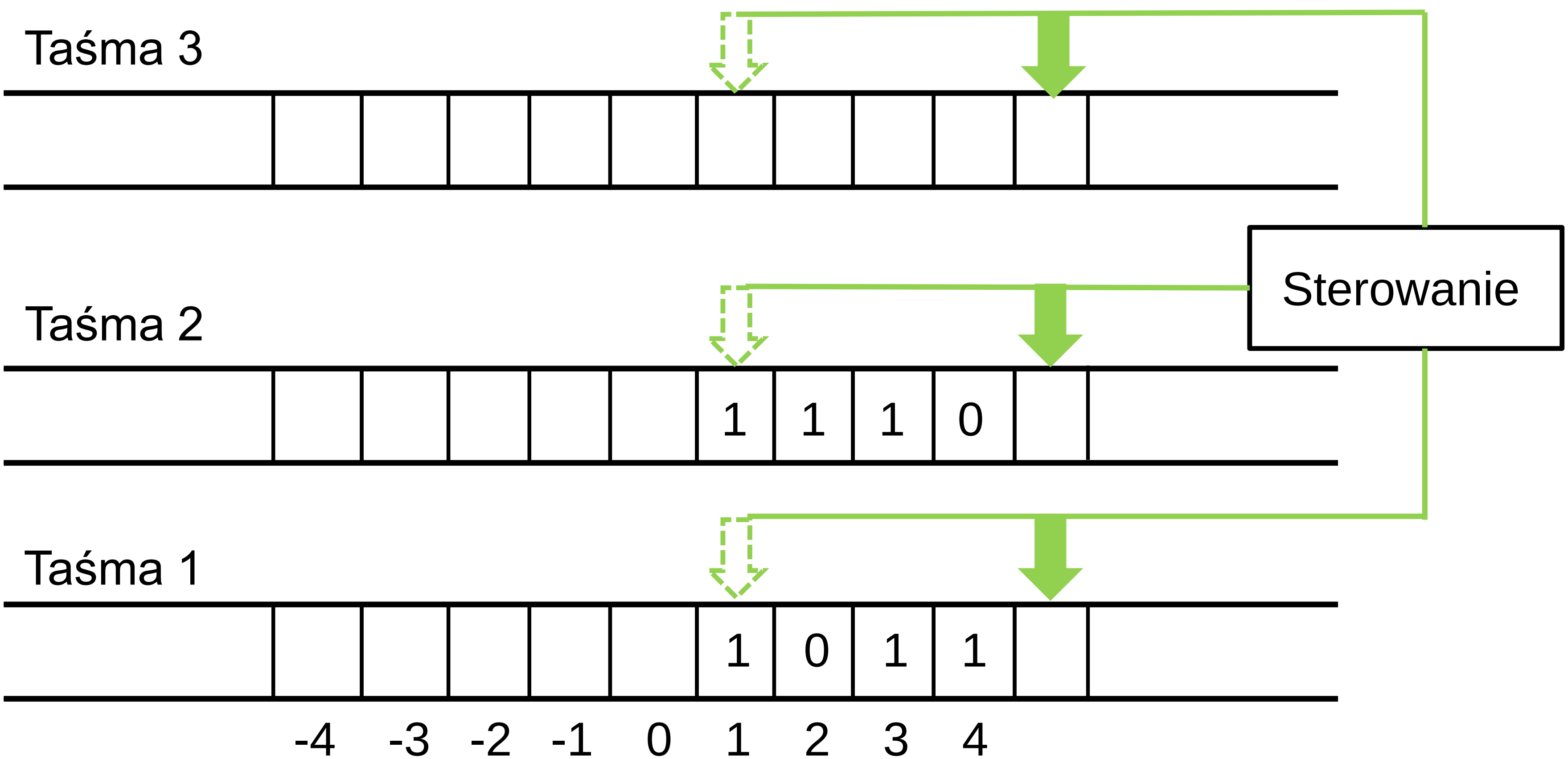

Głowice trzech taśm przesuwają się w lewo do osiągnięcia komórek ze znakami pustymi znajdujących się na lewo od liczb na Taśmach 1 i 2. Kolejne cyfry sumy zapisywane są na Taśmie 3.

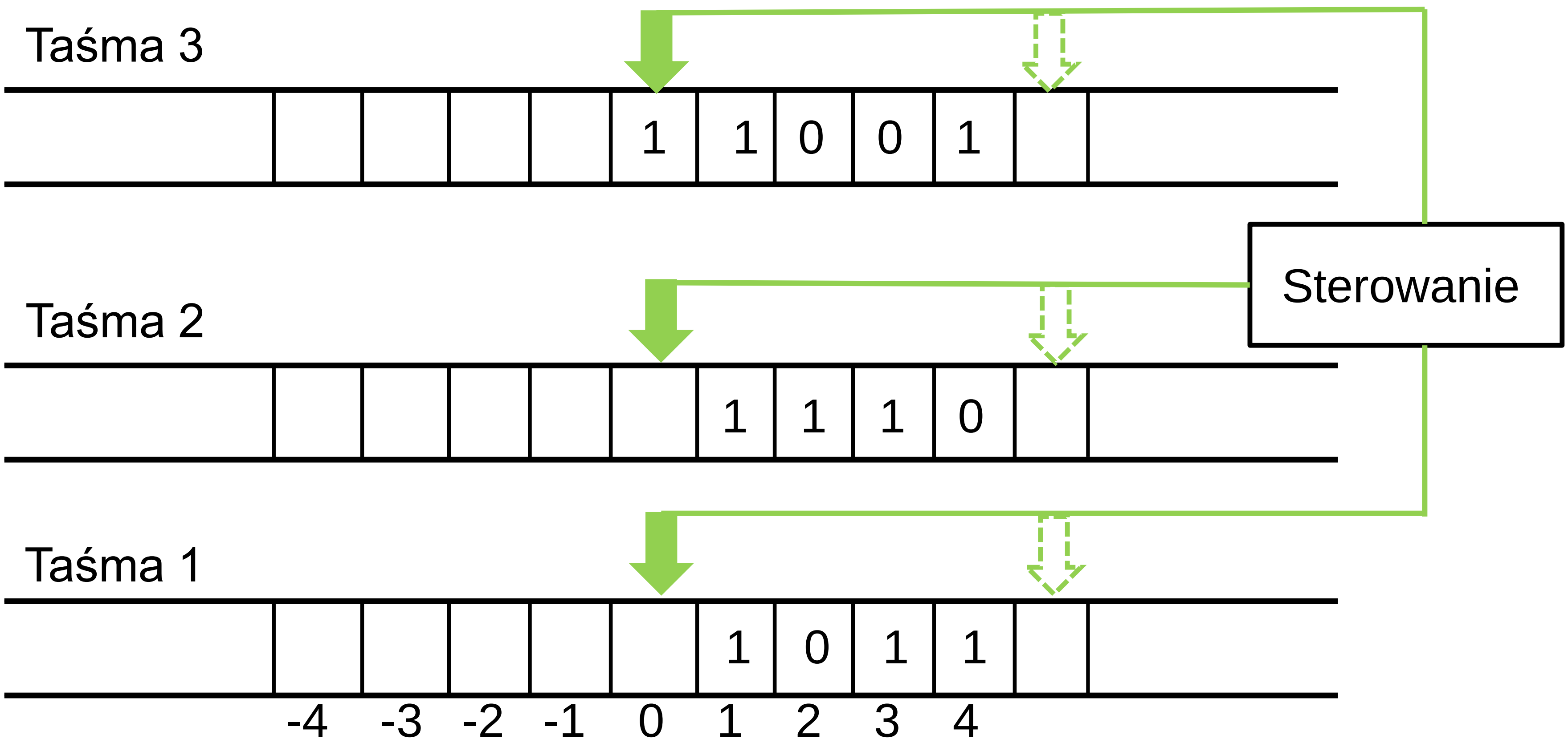

b_i - cyfra dwójkowa i–tej taśmy.
W tym przykładzie, trzy głowice poruszają się synchronicznie. Stąd, dla uproszczenia, zamiast np. +1+1+1 piszemy +1.

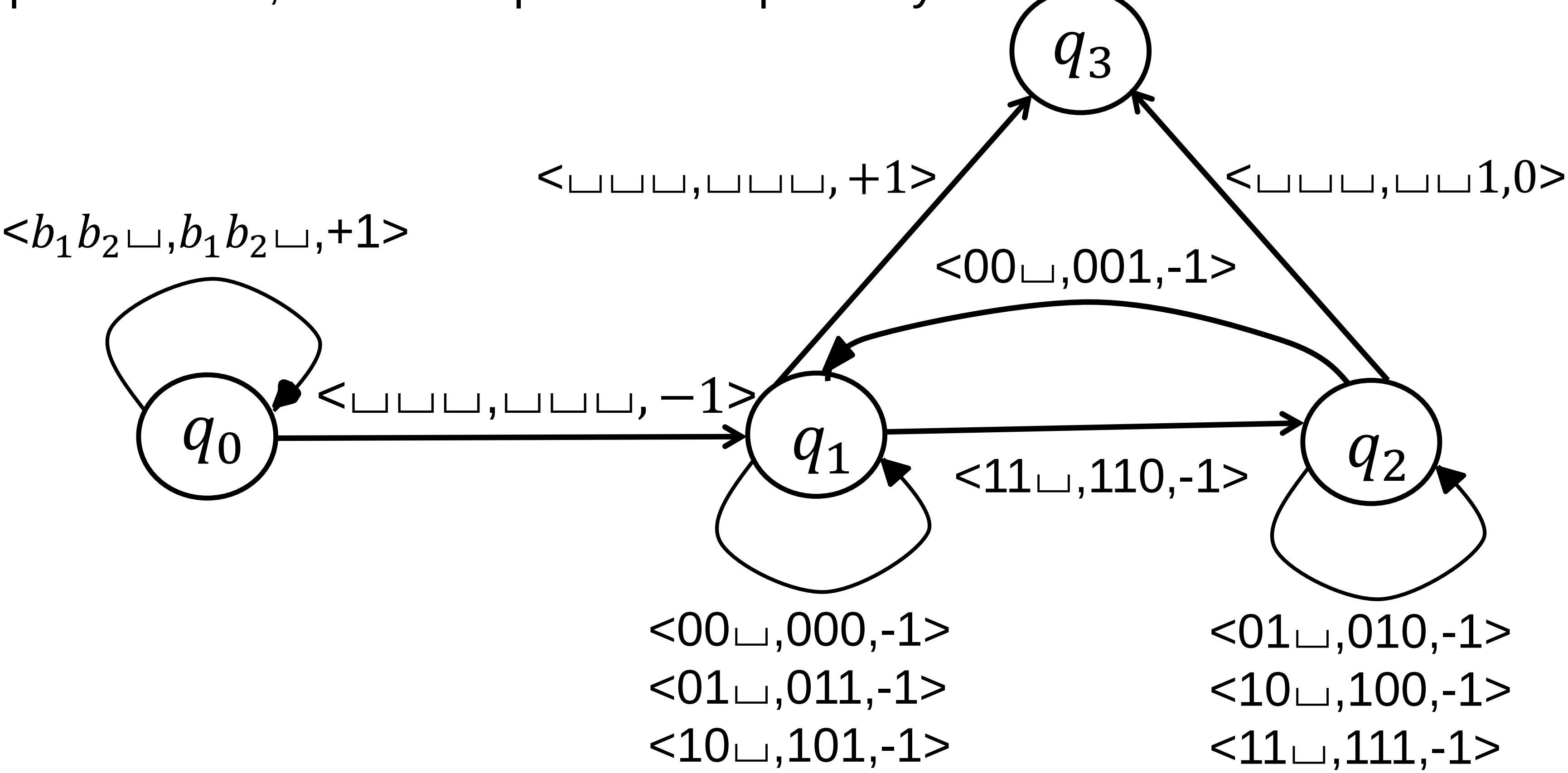

Cel:

Dodawanie dwu liczb dwójkowych tej samej długości, znajdujących się na Taśmach 1 i 2, których najstarsze pozycje znajdują się w komórkach o numerze 1.

Wynik tworzony jest na Taśmie 2. Głowica tej taśmy powinna wskazywać najstarszą cyfrę wyniku.

Start: Maszyna znajduje się w stanie początkowym q_0, natomiast głowice odczytują symbole z dwu taśm z komórek o numerze 1.

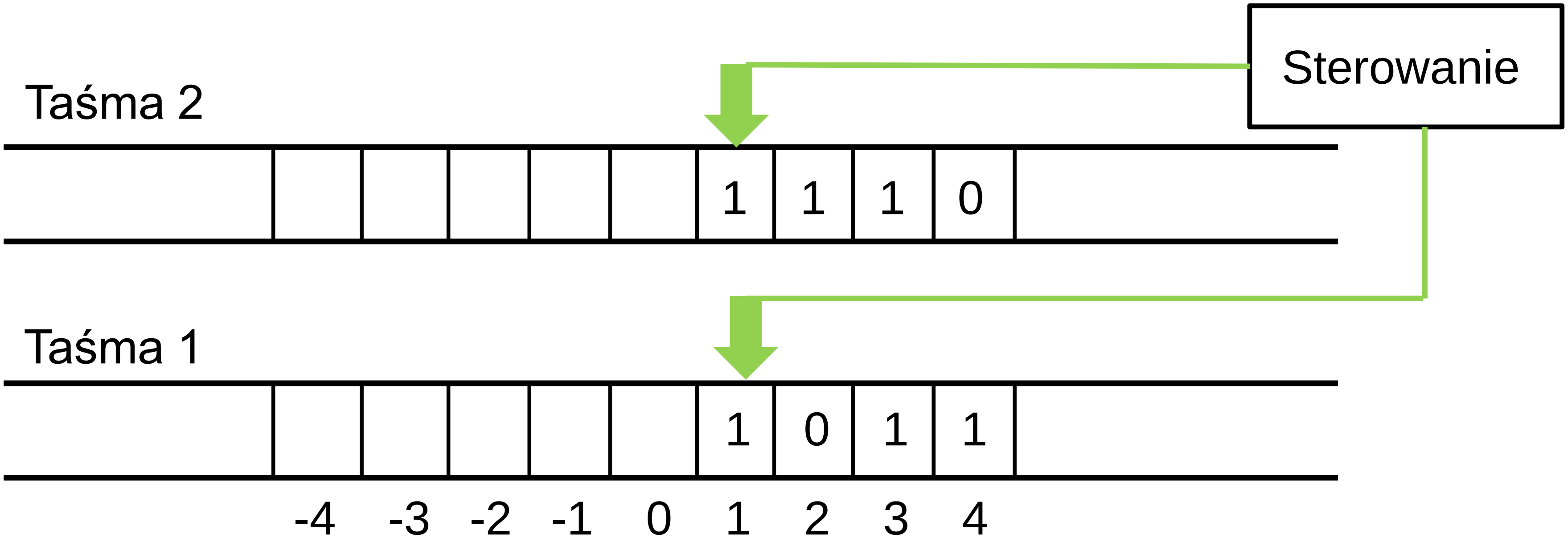

Głowice dwu taśm przesuwają się w prawo do osiągnięcia komórek ze znakami pustymi znajdujących się na prawo od liczb.

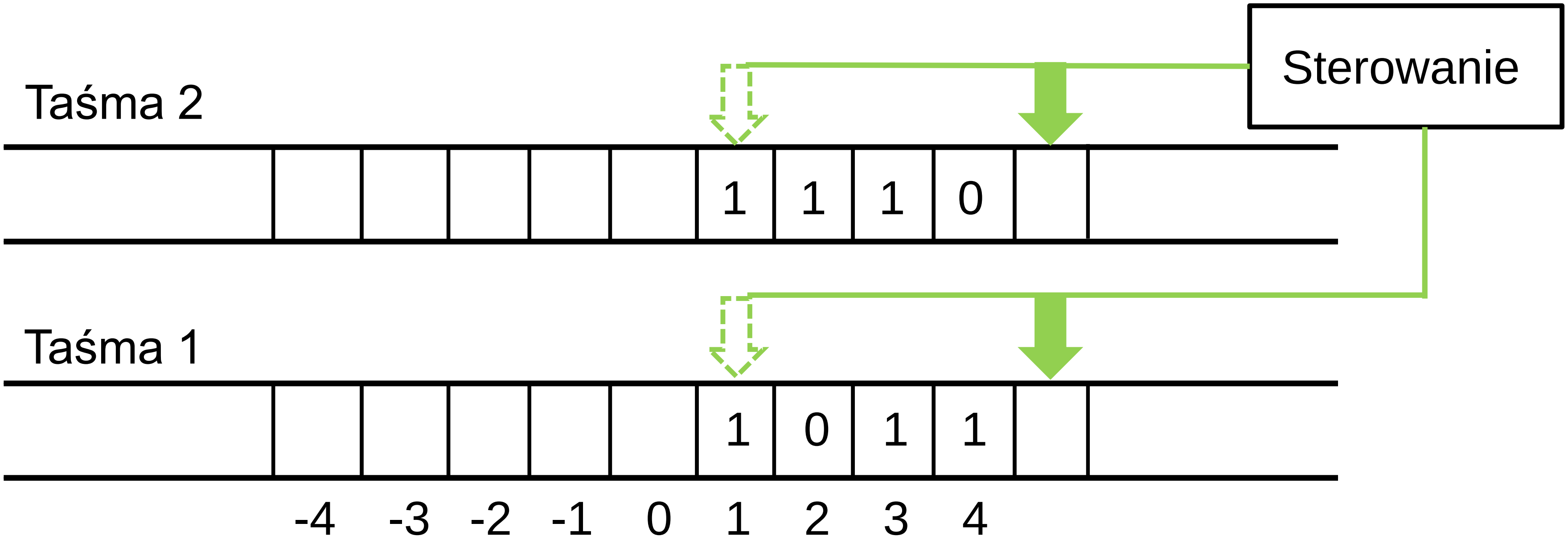

Głowice dwu taśm przesuwają się w lewo do osiągnięcia komórek ze znakami pustymi znajdujących się na lewo od liczb na Taśmach 1 i 2. Kolejne cyfry sumy zapisywane są na Taśmie 2.

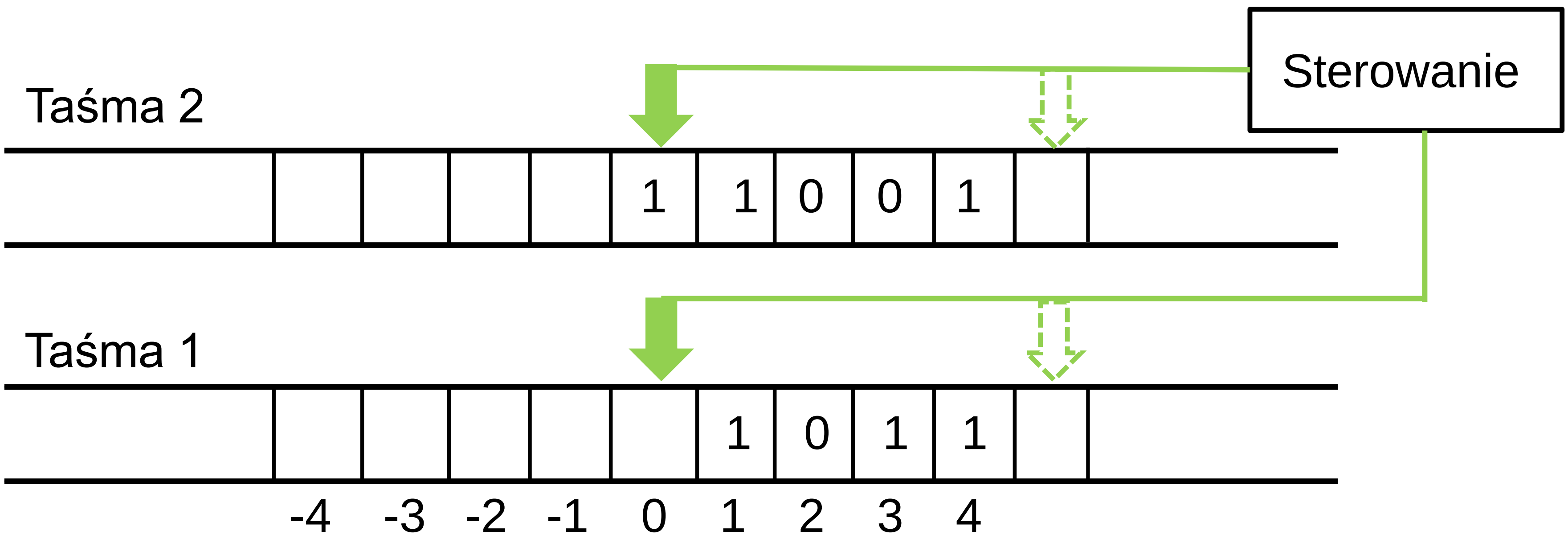

<1,1,+1>

b_i - cyfra dwójkowa i–tej maszyny.
W tym przykładzie, dwie głowice poruszają się synchronicznie. Stąd, dla uproszczenia, zamiast np. +1+1 piszemy +1.

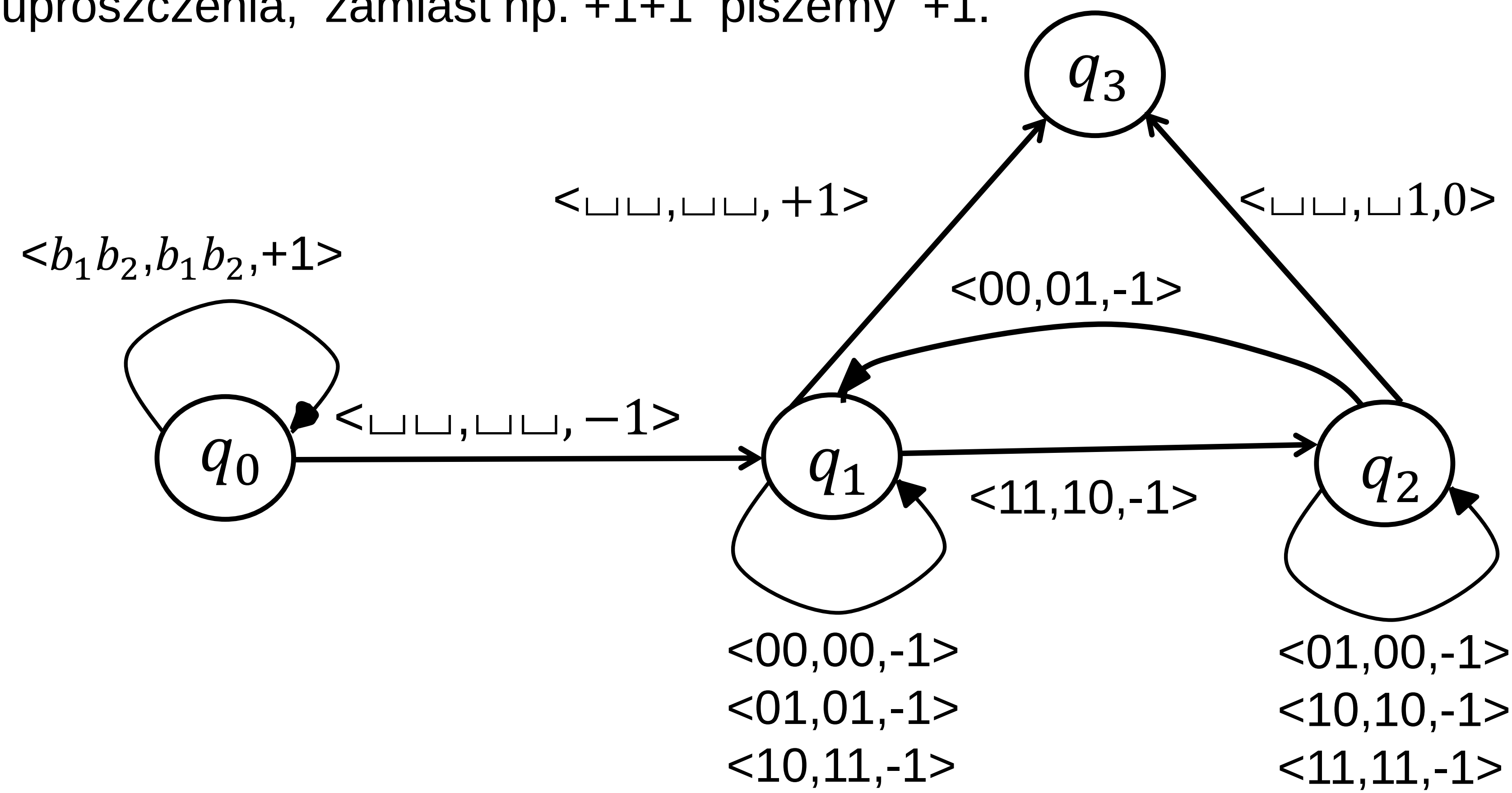

Cel:

Dodawanie dwu liczb dwójkowych tej samej długości, znajdujących się na Taśmie 1. Pierwsza jest zapisana od komórki o numerze 1, natomiast druga po spacji oddzielającej obie liczby.

Wynik tworzony jest na Taśmie 1 przed spacją poprzedzającą pierwszą liczbę. Głowica tej taśmy powinna wskazywać najstarszą cyfrę wyniku.

Maszyna Turinga z taśmami: danych, licznika powtórzeń i akumulatora

Założenia:

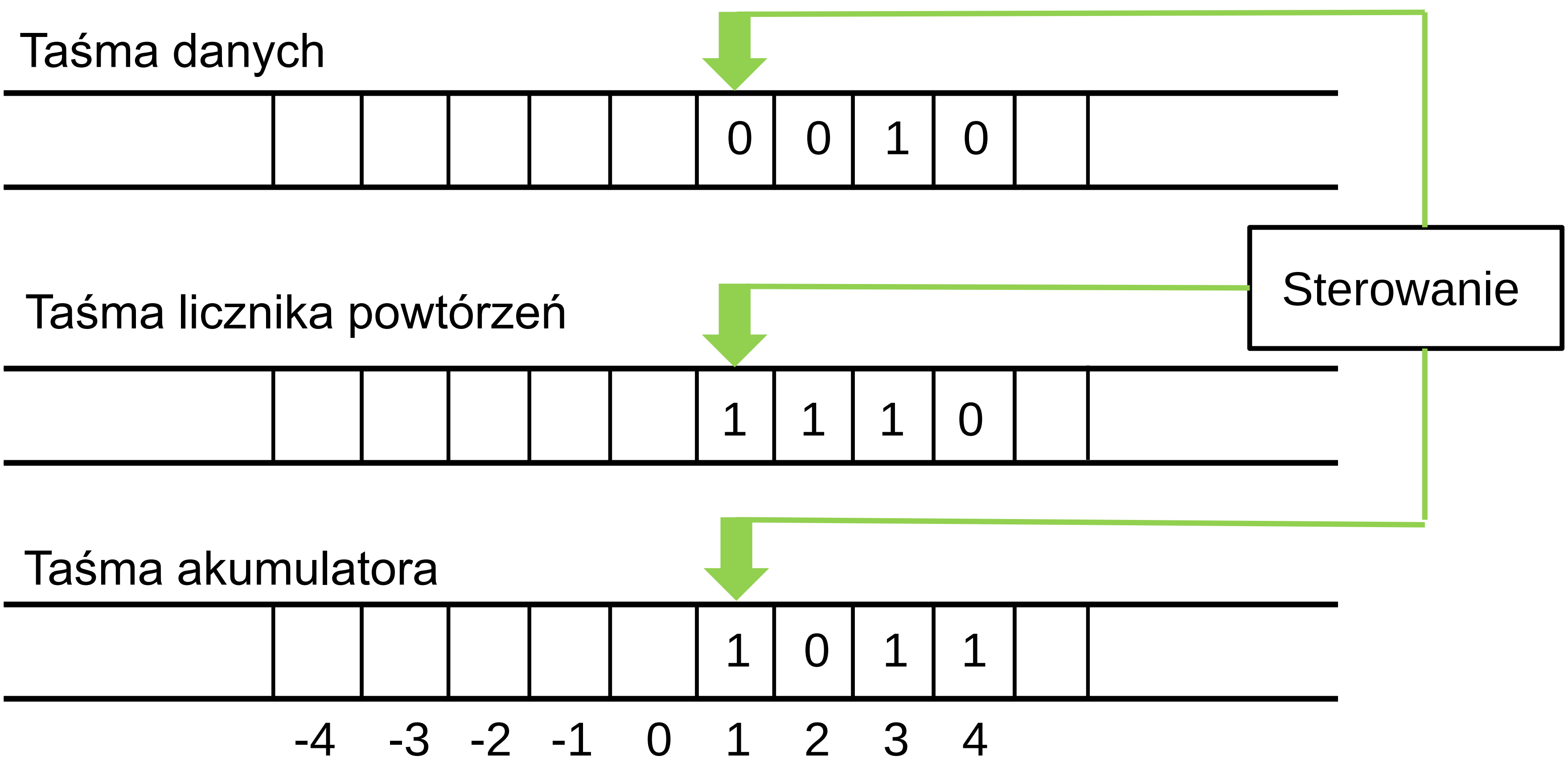

Maszyna Turinga z taśmami: danych, licznika powtórzeń i akumulatora

Założenia:

Taśma danych: wejściowych, pośrednich i wyjściowych

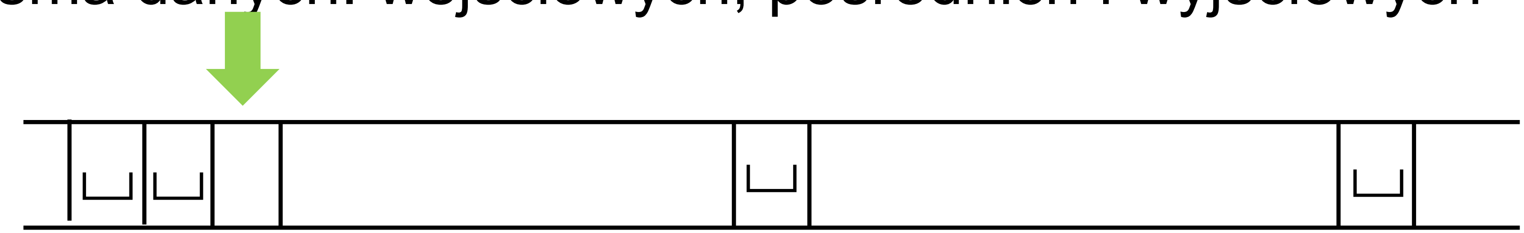

1. Dana
12 kom.

2. Dana
12 kom.

W stanie początkowym:

Głowica nad pierwszą komórką pierwszej danej.

Po wykonaniu instrukcji:

Głowica nad pierwszą komórką pierwszej danej.

Maszyna Turinga z taśmami: danych, licznika powtórzeń i akumulatora

Założenia:

Taśma licznika powtórzeń (do szukania m-tej danej i pętli

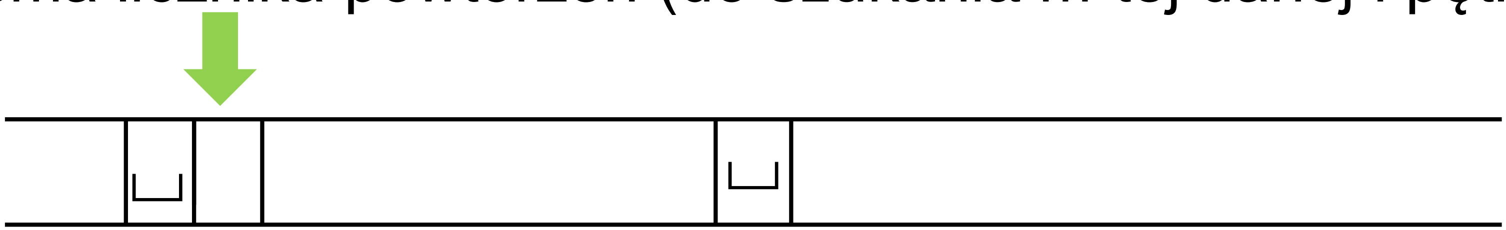

Dana
12 kom.

W stanie początkowym:

Głowica nad pierwszą komórką zawartości licznika powt.

Po wykonaniu instrukcji:

Głowica nad pierwszą komórką zawartości licznika powt.

Maszyna Turinga z taśmami: danych, licznika powtórzeń i akumulatora

Założenia:

Taśma akumulatora

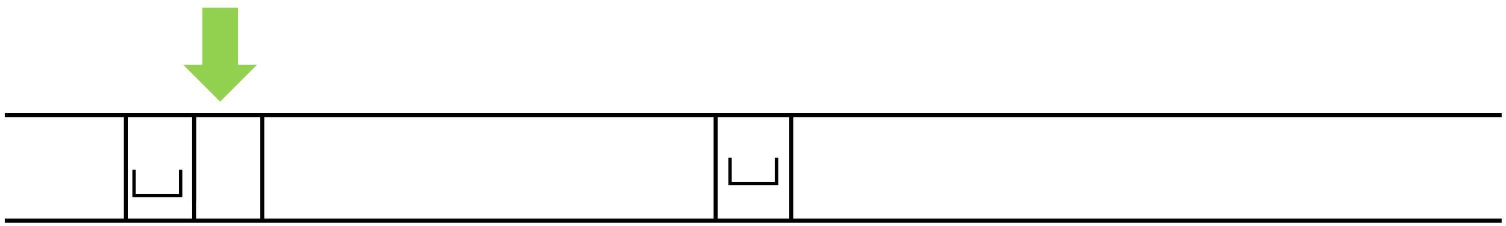

Dana
12 kom.

W stanie początkowym:

Głowica nad pierwszą komórką zawartości akumulatora.

Po wykonaniu instrukcji:

Głowica nad pierwszą komórką zawartości akumulatora.

Maszyna Turinga z taśmami: danych, licznika powtórzeń i akumulatora

Etykiety łuków grafu maszyny Turinga opisane następująco:

$$< x_d x_l x_a, x_d{}' x_l{}' x_a, r_d r_l r_a >$$

$x_d x_l x_a$ - odczytywane symbole na taśmach: danych, licznika powtórzeń i akumulatora, $x_d, x_l, x_a \in \{\sqcup, 0,1\}$,

$x_d{}' x_l{}' x_a{}'$ - zapisywane symbole na taśmach: danych, licznika powtórzeń i akumulatora, $x_d{}', x_l{}', x_a{}' \in \{\sqcup, 0,1\}$,

$r_d r_l r_a$ - ruchy taśm: danych, licznika powtórzeń i akumulatora,

Maszyna Turinga z taśmami: danych, licznika powtórzeń i akumulatora

Wykonanie instrukcji dodawania wartości i-tej danej do akumulatora:

1. Szukanie i-tej danej na taśmie danych i ustawianie głowicy nad jej najmłodszą pozycją,
2. Ustawianie głowicy taśmy akumulatora nad najmłodszą pozycją,
3. Dodawanie wartości i-tej danej do wartości akumulatora i zapamiętanie w tymże.
4. Ustawienie taśmy danych nad pierwszą komórką pierwszej danej.

Maszyna Turinga z taśmami: danych, licznika powtórzeń i akumulatora

Założenia:

Taśma danych

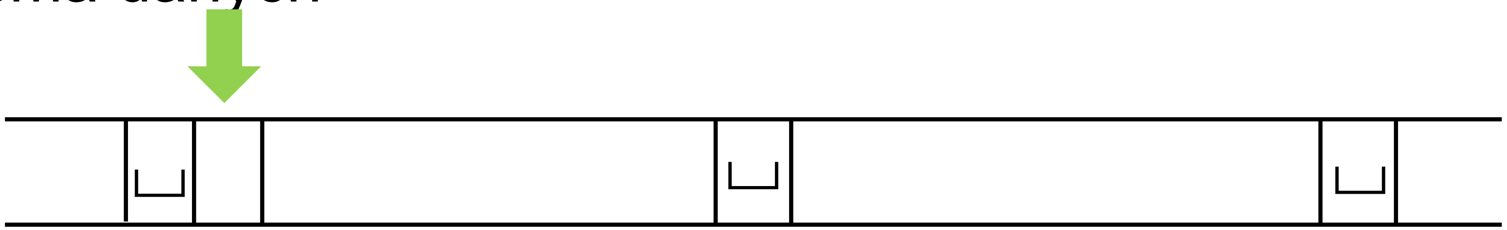

1. Dana
12 kom.

2. Dana
12 kom.

W stanie początkowym:

Głowica nad pierwszą komórką pierwszej danej.

Po wykonaniu instrukcji:

Głowica nad pierwszą komórką pierwszej danej.

Maszyna Turinga z taśmami: danych, licznika powtórzeń i akumulatora

Założenia:

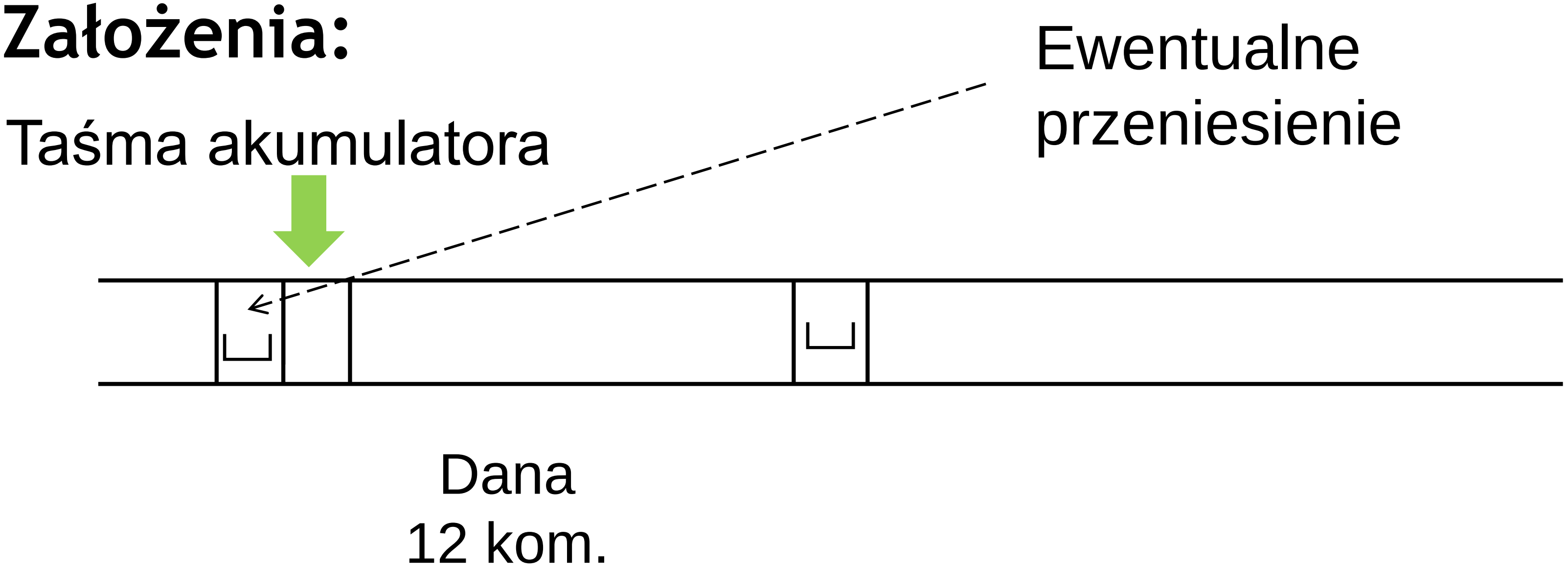

W stanie początkowym:

Głowica nad pierwszą komórką zawartości akumulatora.

Po wykonaniu instrukcji:

Głowica nad pierwszą komórką zawartości akumulatora.

Maszyna Turinga z taśmami: danych, licznika powtórzeń i akumulatora

- $b \in \{0,1\}$

$< xxb, xxb, 00 + 1 >$

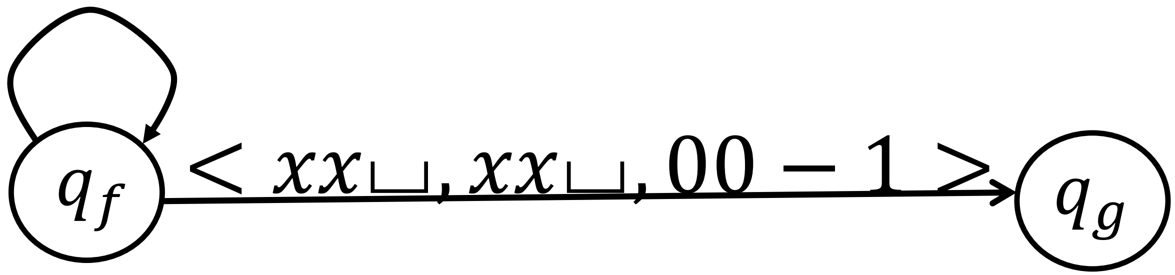

2. Ustawianie głowicy taśmy akumulatora nad najmłodszą pozycją

Maszyna Turinga z taśmami: danych, licznika powtórzeń i akumulatora

3. Dodawanie danej do wartości akumulatora i zapamiętanie w tymże.

$$< xx\sqcup, xx\sqcup, 00-1 >$$

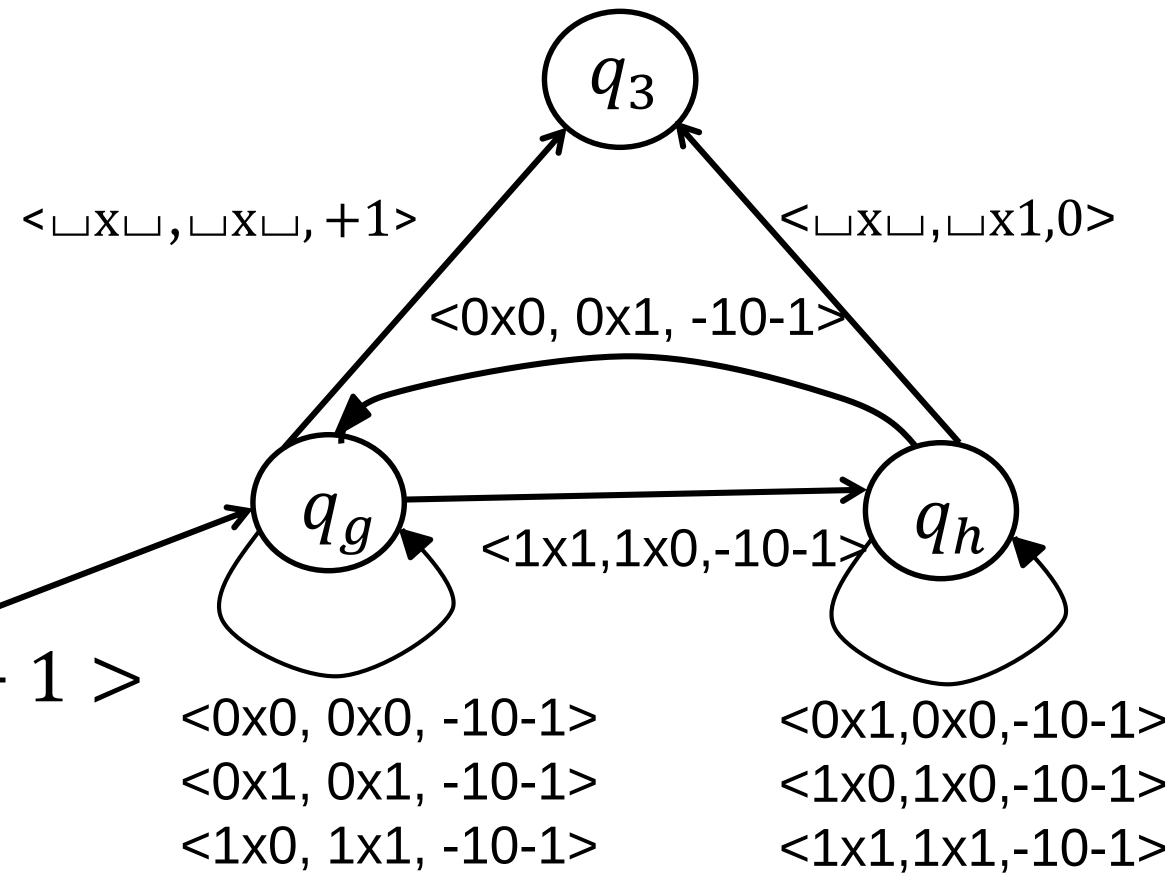

Model ***RAM*** (ang. random access machine) zawiera:

- Taśmę wejściową z głowicą odczytującą,
- Taśmę wyjściową z głowicą zapisującą,
- Pamięć danych jest zbiorem rejestrów z wyróżnionym rejestrem – akumulatorem, w którym wykonywane są obliczenia,
- Program, który nie jest przechowywany w pamięci jest sekwencją rozkazów (nie podlega automodyfikacji),
- Licznik rozkazów.

Kryteria kosztów operacji elementarnych

(zapisania, dodawania, odejmowania, porównania dwu liczb, itp.)

Logarytmiczne kryterium kosztów

Czas wykonania elementarnej operacji zależy liniowo od długości łańcucha danych kodujących liczby, a zatem od logarytmów liczb.

Analiza teoretyczna z użyciem DMT prowadzona jest przy tym kryterium.

Jednorodne kryterium kosztów

Czas wykonania elementarnej operacji jest jednostkowy.

Analiza praktyczna często oparta jest na tym kryterium.

Twierdzenie

Modele procesu obliczeń:

- ***Jednotaśmowa maszyna Turinga,***
- ***Wielotaśmowa maszyna Turinga,***
- ***Maszyna RAM***

są równoważne w tym sensie, że jeśli dany problem jest rozwiązywany przez jeden model w czasie ograniczonym od góry przez wielomian zależny od rozmiarów problemu, to przy założeniu logarytmicznego kryterium kosztów jest on również rozwiązywany przez każdy inny model w czasie ograniczonym od góry przez wielomian zależny od jego rozmiarów.

Interpretacja na gruncie teorii języków formalnych faktu:

Program (algorytm) P rozwiązuje problem decyzyjny $\boldsymbol{\pi}$

będzie tematem sześciu najbliższych slajdów.

Program (algorytm) P rozwiązuje problem decyzyjny π

Językiem L ***alfabetu*** Σ jest skończony ciąg słów tego alfabetu oddzielonych separatorami ␣ .

Przykłady

Język dziesiętny: 402␣31␣58

Język dwójkowy: 1011 ␣101111 ␣11 ␣1000

Język jedynkowy: 11␣1111␣1␣111␣111

Program (algorytm) P rozwiązuje problem decyzyjny π

Program (algorytm) ***P na DMT rozpoznaje język L alfabetu*** $\sum$ jeżeli dla tego języka program P zatrzymuje się w stanie q_{Y}.

$L_Y(P) = \{L: P\ \ rozpoznaje\ \ L\}$ - zbiór języków rozpoznawanych przez program P .

Program (algorytm) P rozwiązuje problem decyzyjny π

DMT o programie rozpoznającym wszystkie języki zakończone „1” czyli liczby nieparzyste

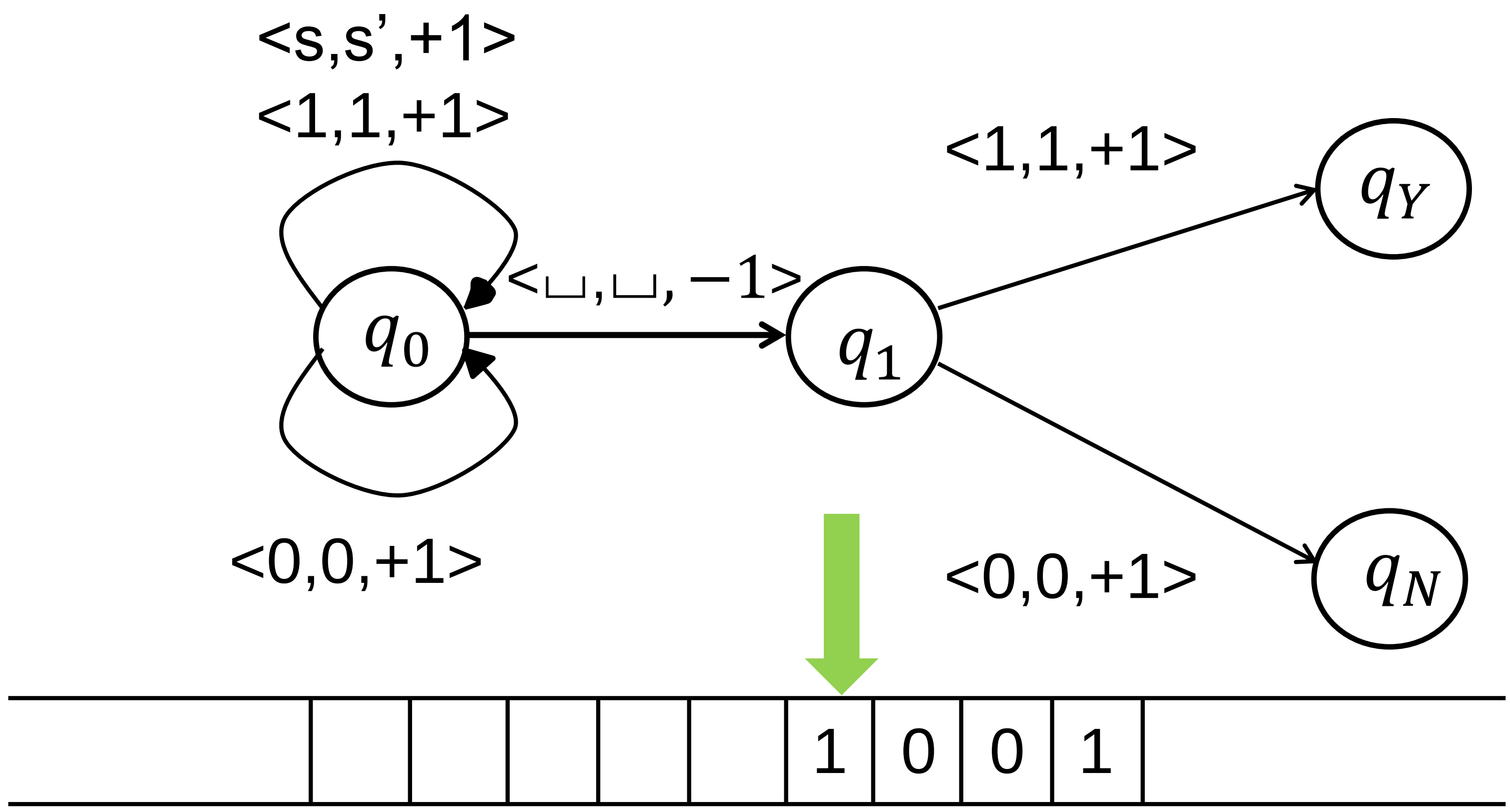

Program (algorytm) P rozwiązuje problem decyzyjny π

DTM rozwiązuje problem decyzyjny π przy kodowaniu e, jeśli zatrzymuje się dla wszystkich słów wejściowych (reprezentujących konkretne problemy) i kończy obliczenia w stanie q_Y dla wszystkich słów wejściowych $x(I)$ instancji I takich, że $I \epsilon Y_\pi$ i tylko dla nich.

Y_π - zbiór wszystkich instancji problemu decyzyjnego $\boldsymbol{\pi}$, dla których odpowiedzią jest „tak".

Program (algorytm) P rozwiązuje problem decyzyjny π

Dla problemu decyzyjnego π, programu P, kodowania e, języki L alfabetu $\sum$ można podzielić na zbiory:

L_0 - języki, które nie kodują instancji problemu π,

$L_N(P)$ - języki, które kodują instancje problemu π i nie są rozpoznawane przez P (osiągany jest stan inny niż q_Y)

$L_Y(P)$ - języki, które kodują instancje problemu π i są rozpoznawane przez P (osiągany jest stan q_Y).

$L(\pi)$ – języki kodujące instancje problemu π.

$$L(\pi) = L_N(P) \cup L_Y(P)$$

Program $\boldsymbol{P}$ na DMT rozwiązuje problem $\boldsymbol{\pi}$ przy kodowaniu $\boldsymbol{e}$ jeśli:

$L_N(P)$ zawiera wszystkie takie języki, które kodują instancje problemu π, dla których odpowiedź jest „nie" i tylko takie języki,

$L_Y(P)$ zawiera wszystkie takie języki, które kodują instancje problemu π, dla których odpowiedź jest „tak" i tylko takie języki.

Jeśli czas działania programu (algorytmu) P na DMT rozwiązującego problem decyzyjny π jest ograniczony od góry wielomianem zależnym od długości języka L, tzn. czas działania $t \leqslant p(|L|)$ dla każdego L i pewnego wielomianu p, to algorytm P jest ***algorytmem wielomianowym***.

Jeżeli algorytm nie jest algorytmem wielomianowym, to jest nazywamy ***algorytmem ponadwielomianowym***.

Niedeterministyczna jednotaśmowa maszyna Turinga (NDMT)

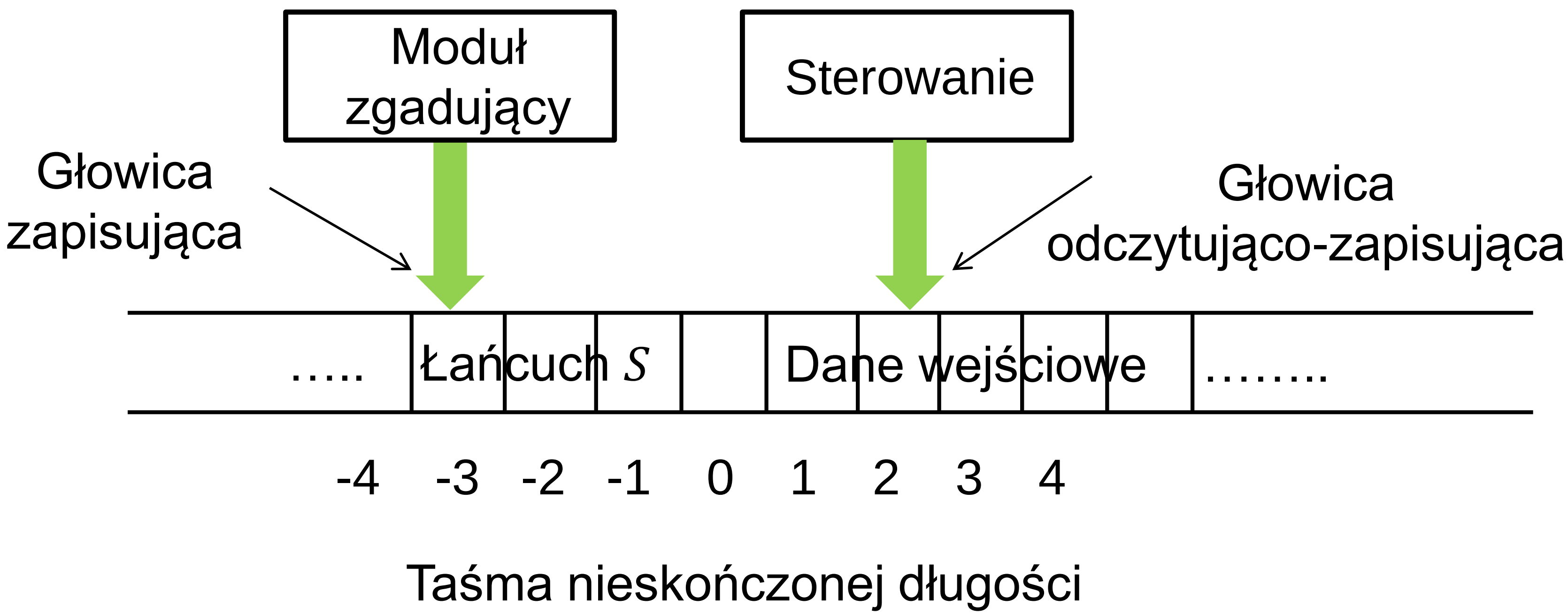

Niedeterministyczna maszyna Turinga (NDMT)

Moduł zgadujący tylko zapisuje na taśmie odgadnięte rozwiązanie (np. podzbiór zbioru elementów w problemie podziału, kolejność odwiedzania wszystkich miast w problemie komiwojażera, podzbiór elementów do upakowania w plecaku problemu plecakowego).

Wykonanie programu składa się z wielu sekwencyjnych wykonań pary działań:

1. Zgadywania rozwiązania – generowania łańcucha S symboli,
2. Sprawdzania jaka jest odpowiedź na pytanie problemu decyzyjnego dla wygenerowanego rozwiązania.

Niedeterministyczna jednotaśmowa maszyna Turinga (NDMT) składa się z DMT i modułu zgadującego (generującego).

Wykonanie programu NDMT dla łańcucha danych $x(I)$ instancji I przebiega następująco:

1. Moduł zgadujący zapisuje na taśmie łańcuch S symboli ze skończonego zbioru symboli taśmy,
2. NDMT sprawdza, tak jak wykonywany jest program przez DMT, czy wygenerowany łańcuch S spełnia warunki pytania instancji I.

Dla jednej instancji I może istnieć wiele łańcuchów S reprezentujących rozwiązania. ?

NDMT dla Problemu podziału zbioru

Problem podziału zbioru

Dane:

- $X = \{x_1, \ldots, x_i, \ldots, x_k\}$ - zbiór k elementów $x_i \in N_+$, gdzie $N_+ = \{1,2, \ldots\}$,
- $B \in N_+$,
- $\sum_{i=1}^{k} x_i = 2B$.

Pytanie:

Czy istnieje podzbiór $X_1 \subset X$ taki, że

$$\sum_{x_i \in X_1} x_i = B \text{ ?}$$

NDMT dla Problemu podziału zbioru

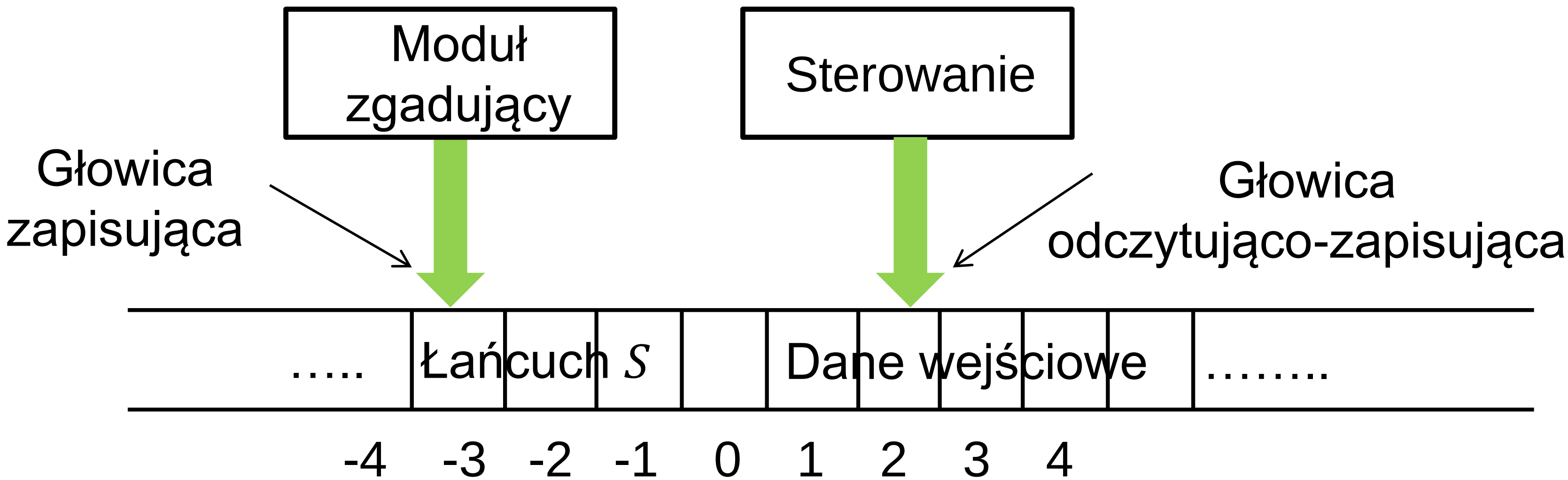

Łańcuch S - liczba binarna, której i-ta pozycja wskazuje czy i-ty element zbioru X należy do wygenerowanego rozwiązania X_1

Dane wejściowe

$$x1 \sqcup x2 \sqcup \ldots xk \sqcup B$$

NDMT dla Problemu podziału zbioru

$2^k - 2$ - liczba generowanych łańcuchów reprezentujących zbiór X_1

Czy koszt sprawdzenia relacji
$\sum_{x_i \in X_1} x_i = B$
jest ograniczony od góry przez wielomian od k ?

Jaka byłaby złożoność generowania łańcuchów i sprawdzania, gdyby program był wyrażony w języku wysokiego poziomu.

NDMT rozwiązuje problem decyzyjny π , jeśli dla każdej instancji $I \epsilon D_{\pi}$ są spełnione warunki:

- Jeśli odpowiedź dla I brzmi „tak”, to zostanie wygenerowany łańcuch S , który wraz z $x(I)$ spowoduje, że po wykonaniu programu przez NDMT maszyna ta osiągnie stan końcowy q_{tak} ,
- Jeśli odpowiedź dla I brzmi „nie”, to dla każdego wygenerowanego łańcucha S albo NDMT osiągnie stan końcowy q_{nie}, albo etap sprawdzania nie zostanie zakończony.

NDMT rozwiązuje problem decyzyjny π w (co najwyżej) **wielomianowym czasie**, jeśli dla każdej instancji $I \epsilon D_{\pi}$, dla której odpowiedź brzmi „tak”, zostanie wygenerowany taki łańcuch S , że czas wykonania etapów zgadywania i sprawdzania zakończonego odpowiedzią „tak” przez NDMT (dla I oraz S) jest $O\left(p\left(N(I)\right)\right)$ dla pewnego wielomianu p .

Twierdzenie

Jeśli jednotaśmowa NDMT rozwiązuje decyzyjny problem π w czasie wielomianowym, to istnieje wielomian p taki, że jednotaśmowa DMT rozwiązuje ten problem w czasie $O(2^{p\left(N(I)\right)})$, gdzie $I \epsilon D_{\pi}$ a $N(I)$ jest rozmiarem danych wejściowych instancji I.

Interpretacja Twierdzenia o relacji między NDMT a DMT

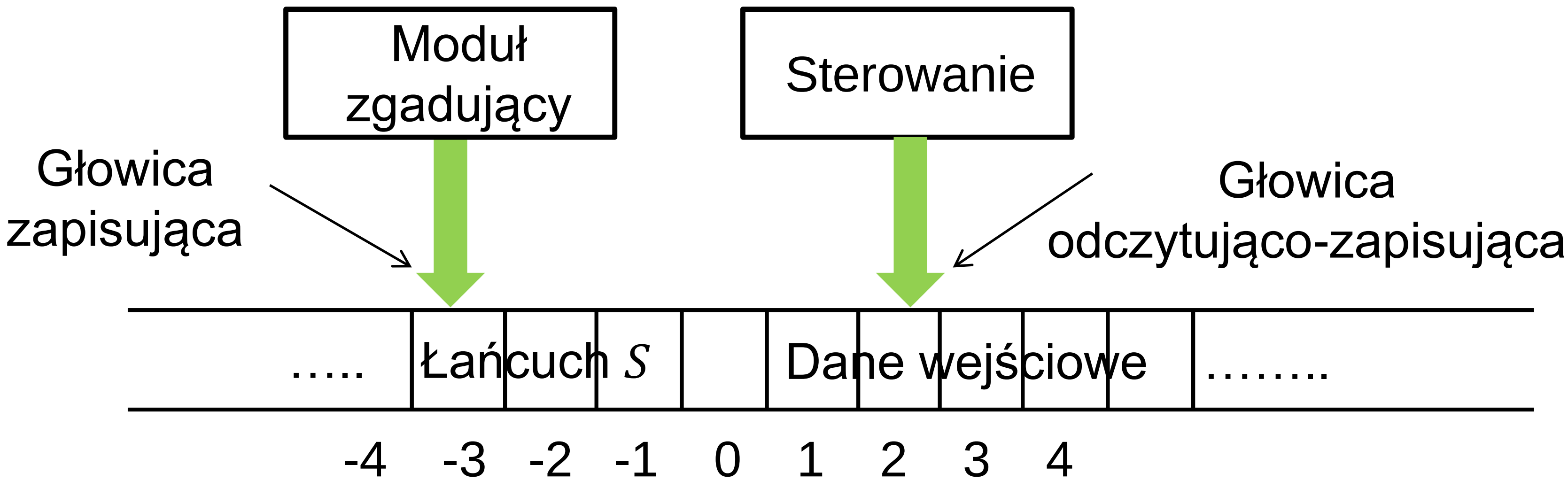

Łańcuch S - liczba binarna, której i-ta pozycja wskazuje czy i-ty element zbioru X należy do wygenerowanego rozwiązania X_1

Dane wejściowe

$$x_1 \sqcup x_2 \sqcup \ldots x_k \sqcup B$$

Interpretacja Twierdzenia o relacji między NDMT a DMT

Działanie DMT

DMT powinna generować kolejno rozwiązania np. poprzez tworzenie kolejnych liczb binarnych k cyfrowych i sprawdzać jaka jest odpowiedź na pytanie.

Adekwatność NDMT jako modelu obliczeń

- Sekwencyjny dostęp do danych wejściowych i wyników pośrednich (ze względu na organizację taśmową).
- Nie istnieje rzeczywisty odpowiednik NDMT rozwiązujący problemy decyzyjne w prezentowany sposób.
- NDMT obrazuje zdolność weryfikacji pozytywnej odpowiedzi dla rozwiązania (wygenerowanego łańcucha S) instancji $I \epsilon D_\pi$.

Klasę $\boldsymbol{P}$ tworzą wszystkie problemy decyzyjne, które w co najwyżej wielomianowym czasie może rozwiązać DMT.

Klasa $\boldsymbol{NP}$ zawiera wszystkie problemy decyzyjne, które w co najwyżej wielomianowym czasie może rozwiązać NDMT.

$$P \subseteq NP$$

Ze względu na wiele lat nieudanych prób udowodnienia relacji $\mathrm{P} = NP$, jest prawie pewne, że:

$$P \subset NP$$

(jest prawie pewne, że P jest właściwą podklasą klasy NP).

Jednak czy $P \subset NP$ jest problemem otwartym. ?

- Pytanie, czy problemy NP-zupełne można rozwiązywać w czasie wielomianowym, jest największą zagadką informatyki teoretycznej.
- Problem $P = NP$ czy $P \neq NP$ jest problemem otwartym umieszczonym na liście Problemów milenijnych.

- **Problemy milenijne** (ang. Millennium Prize Problems) - zestaw siedmiu zagadnień matematycznych ogłoszonych przez Instytut matematyczny Claya 24 maja 2000 roku.

- Za rozwiązanie każdego z nich wyznaczono milion dolarów nagrody.

- Do dziś rozwiązano tylko jeden: hipoteza Poincarego została potwierdzona w 2006 przez rosyjskiego matematyka Grigorija Perelmana.